Влада - Радам !

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України № 64 (1064) ♦ Четвер, 6 квітня 1995 року ♦ Ціна договірна

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КУЧМИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ 4 КВІТНЯ 1995 РОКУ

(Читайте на 3—8-й стор.).

Європа нами цікавиться

Голова Верховної Ради України О. Мороз прийняв делегацію Парламентської асамблеї Західноєвропейського Союзу, однієї з провідних структур безпеки на континенті, очолювану президентом асамблеї ЗЄС Д. Смітом. Відбулася бесіда, під час якої було детально розглянуто питання відносин між Україною та загальноєвропейськими структурами, а також перспективи міжпарламентських зв'язків Верховної Ради і асамблеї ЗЄС. З української сторони було підкреслено, що відносини нашої держави з цими структурами, зокрема у галузі оборони, якою є ЗЄС, для нас пріоритетні, і ми прагнемо до їх всебічного розвитку. Причому це співробітництво має бути рівноправним і в кінцевому рахунку привести до повноправного членства України в усіх структурах нової Європи. Було обговорено питання політики цих структур щодо країн Центрально-Східної Європи, зокрема України та її найближчих сусідів. Делегація ЗЄС заявила, що на сьогодні перевагу мають країни так званої 'дев'ятки': «шістка» центральноєвропейських держав та країни Балтії, Україні ж на шляху до загальноєвропейських структур ще слід пройти певні щаблі свого розвитку (маються на увазі взаємопов'язані політичні та економічні перетворення). Разом з тим члени делегації підкреслили, що наша країна становить надзвичайний інтерес для європейських структур, зокрема для ЗЄС.

Село — перехрестя, де сходяться всі дороги

Ранкове засідання 5 квітня

Слова, винесені в заголовок, належать виконуючому обов'язки першого віце-прем'єр-міністра України Петрові Саблуку, який виступив з інформацією про хід виконання постанови Верховної Ради про створення сприятливих умов для весняно-польових робіт.

Цю ж думку висловив і Президент України у вчорашній доповіді на засіданні ВР, іще раз назвавши село пріоритетним напрямом розвитку народного господарства.

І все ж чому ВР раз по раз змушена повертатися до цього питання, щоб хоч якось зарадити хліборобу?

Петро Саблук, Анатолій Даниленко — голова Комісії з питань агропромислового комплексу, земельних ресурсів та соціального розвитку села, ряд народних депутатів, які взяли участь в обговоренні інформації, відповіли на це з усією ясністю: тому, що в нас існують держави в державі, котрі, ставши грошовими магнатами, нічим не ризикують, ігноруючи рішення найвищих державних органів.

(Закінчення на 2-й стор.).

"Серж Лифар де ля данс" як дзеркало української весни

ПЕРША й самодостатня ознака того, що в Україні весна, — те, як дружно прокинулися від сплячки фестивалі.

У хаті Національної української драми в рамках «Четвертого мистецького березілля» фестивалить розкішний театр Еймунтаса Някрошюса. Для початку гості автора фестивалю Сергія Проскурні показали чистою литовською мовою «Маленькі трагедії» Пушкіна. Ближче до середини спектаклю зал опанував литовську досконало й назавжди.

(Закінчення на 12-й стор.).

На фото: лауреат І Міжнародного конкурсу імені Сержа Лифаря (гран-прі) та міжнародних конкурсів у США, Японії, Москві Ірина Дворовенко та лауреат міжнародних конкурсів у Москві, Будапешті Євген Кайгородов на ще одному фестивалі танцю «Серж Лифар де ля данс» в Національній опері України. Па-де-де з балету «Корсар» Адана.

Баланс — за рахунок «оборонки»?

Віце-прем'єр і міністр оборони України В. Шмаров, який проводить у Пекіні україно-китайські переговори, взяв дводенний тайм-аут. Він завершив першу частину свого візиту, підписавши протокол про чергове засідання спільної міжурядової комісії з торгово-економічного співробітництва. Очікується, що після повернення до Пекіна зі спеціальної економічної зони Шень-Чжень, куди вилетіла українська делегація, В. Шмаров проведе переговори з главою військового відомства КНР генерал-полковником Ч. Хаотянем і зустрінеться з «одним з керівників Китаю». На думку інформованих джерел, головним підсумком першої частини візиту стала досягнута між Києвом та Пекіном домовленість про так звані «великі компенсаційні угоди». Вони покликані збалансувати двосторонній товарооборот за рахунок нарощування поставок до КНР металу й машинобудівної продукції України, у тому числі тієї, яку випускають підприємства її оборонного комплексу.

Якщо дійде до референдуму

«З юридичної точки зору рішення Верховної Ради України від 17 і 24 березня та Указ Президента України від 31 березня бездоганні», — заявив 4 квітня на брифінгу заступник постійного представника Президента України в Республіці Крим, завідувач юридичним відділом представництва Павло Євграфов. Він також зауважив, що Україна змушена була вдатися до цього, оскільки жоден з урядових і парламентських документів Києва за останні півроку в Криму не було виконано. Навпаки, підкреслив П.Євграфов, на півострові йшла робота з ускладнення взаємовідносин між органами державної влади України і автономії.

Особливу увагу Павло Євграфов акцентував на тому, що «коли ВР Криму вдасться до референдуму, того ж дня Президент України введе пряме президентське правління на півострові, а ВР України прийме рішення про дострокове припинення повноважень ВР Криму».

А ми ще й винні...

Консульська група МЗС Російської Федерації, що з 20 березня провадила свою роботу на території Автономної Республіки Крим, на вимогу України повернулася до Москви. За кілька годин до відльоту групи Надзвичайний і Повноважний Посол РФ в Україні Леонід Смоляков, керівник Консульської групи у Сімферополі, радник посольства Олексій Молочков, інші російські дипломати зустрілися з українськими журналістами.

Коментуючи ноту МЗС РФ, Леонід Смоляков зазначив, що Росія кваліфікує вигнання Консульської групи з України як «недружній крок щодо Росії». Також він звинуватив зовнішньополітичне відомство України у небажанні взяти участь у терміновій консультації керівників консульських служб МЗС України та Росії, аби ліквідувати напруження, що склалося між нашими державами. Детальніше про цю подію читайте у найближчих номерах «ГУ».

Офіційно

ПОСТАНОВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про звіт Кабінету Міністрів України про роботу в 1994 році

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Звіт Кабінету Міністрів України про роботу у 1994 році взяти до відома.
2. Роботу Кабінету Міністрів України по вирішенню завдань соціально-економічного розвитку України визнати незадовільною.
3. Виразити недовір'я Кабінету Міністрів України, що відповідно до статті 117 Конституції (Основного Закону) України тягне за собою його відставку.
4. Доручити Кабінету Міністрів України здійснювати свої повноваження до сформування нового складу уряду.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м.Київ,
4 квітня 1995 року.

ПОСТАНОВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про пропозицію Президента України щодо звільнення МАСОЛА В.А. з посади Прем'єр-міністра України

Розглянувши пропозицію Президента України, Верховна Рада України **постановляє:**

Звільнити МАСОЛА Віталія Андрійовича з посади Прем'єр-міністра України у зв'язку з виходом на пенсію.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м.Київ,
4 квітня 1995 року.

У комісіях Верховної Ради України

Комісія з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства доопрацьовує з урахуванням пропозицій, що надходять від постійних комісій парламенту та деяких депутатів, проект Закону «Про лікарські засоби» для розгляду на сесії Верховної Ради в другому читанні.

Запропонований Кабінетом Міністрів законопроект визначає правові й організаційні основи, економічні та соціальні вимоги щодо створення виробництва, контролю якості, а також реалізації лікарських засобів.

Комісія з питань ядерної політики та ядерної безпеки спільно з Комісією з питань Чорнобильської катастрофи готує до другого читання проект Закону «Про поводження з радіоактивними відходами». В ньому визначаються правові засади захисту людей та навколишнього природного середовища від шкідливого впливу радіоактивних відходів на сучасному етапі і в майбутньому.

Члени комісії вивчають також можливості щодо приєднання України до міжнародної Конвенції про цивільну відповідальність за ядерну шкоду. Вона, зокрема, передбачає абсолютну і виняткову відповідальність експлуатуючої організації за безпечне використання ядерної енергії.

На думку депутатів, прийняття цієї Конвенції сприятиме створенню в Україні системи страхування ризику при застосуванні ядерної енергії, зарубіжним інвестиціям для убезпечення ядерної енергетики, а також розвитку співробітництва між державами у цьому напрямі.

Прес-служба Верховної Ради України.

Парламентська хроніка

«1000 + 1» гріх? Недовіра!

Денне і вечірнє засідання 4 квітня

Багатообіцяльний на небуденні, неперисічні події (звіт уряду, Президії Верховної Ради, Генерального прокуратури тощо) парламентський тиждень розпочався, як кажуть, «круто» — з висловлення недовіри урядові.

Питання вже до такої міри назріло, що й обговорювати його ніхто не брався. Діяли за спрощеною процедурою і гладесенько-рівнесенько задовольнили одразу двоє прохань Віталія Масола — **вирішували його долю без нього, бо він на лікарняному, й вирішили позитивно — відправили у відставку. Після інформації заступника Голови Верховної Ради Олега Дьоміна, який зачитав узагальнені висновки кількох постійних комісій з приводу діяльності уряду, Кабінет Міністрів звинувачено у «1000+1» гріхах, і його роботу визнано незадовільною,** висловлено недовіру, що автоматично означає відставку, але до сформування нового складу уряду хазяйнуватиме старий.

Щоправда, лідер фракції комуністів Петро Симоненко за те, щоб недовіру висловити лише окремим урядовцям — Шпеку, Пинзенику, Яковині.., на що головуючий на сесії відповів, що така нагода ще буде.

Безперечно, ще однією подією дня, та й тижня загалом, була річна доповідь Президента України Леоніда Кучми, який назвав збанкрутілою ідею соціальної зрівнялівки, підтвердив свою рішучість проводити ринкові реформи (виступ публікується в нашій газеті).

Взявши до уваги доповідь Президента, парламентарії вирішили перевірити, як виконують їхні постанови про перегляд у бік зменшення плати за комунальні послуги (читай — квартплати) та про забезпечення належного проведення весняно-польових робіт.

Утім, через те, що, на погляд головуючого О.Мороза, про дії уряду цього дня було сказано достатньо, відповідно, незадовільно їх оцінено, то цим негативом вирішили обмежитися. Мовляв, що вже з кого питати. Остаточний розгляд обох питань перенесли на наступний день.

Натомість у другому читанні було обговорено законопроект про постійні комісії Верховної Ради України (доповідач Тарас Стецьків). Дискусії тривали довкола питань про те, чи мати постійним комісіям право заслуховувати керівників громадських об'єднань, про яких не згадано у відповідній статті Конституції; чи можуть комісії не лише роз'яснювати, а й тлумачити закони (за Конституцією право на це належить винятково Верховній Раді загалом)? У ході дебатів також дійшли думки, що недоцільно замість секретаріатів комісій створювати відділи, — на це бракує коштів. Залишили чинним і старе правило про те, що голови та секретарі комісій не можуть належати до одних і тих самих депутатських груп чи фракцій.

Чимало словесних списів було зламано і довкола питання про службові взаємини керівників комісій та їх рядових членів. Скажімо, чи може голова або його заступник давати доручення членові комісії? Вирішили, що не може, має право лише просити. А прохання, воно, як кажуть, і в Африці — лише прохання... Досить дотепно прокоментував це рішення Олександр Мороз: мовляв, воно й не могло бути інше, бо в сесійному залі більше членів комісій, аніж голів. Знову більшість?

Анатолій БЕНЬ.

ЯК У КОРОЛІВСТВІ КРИВИХ ДЗЕРКАЛ

Черговий сесійний тиждень розпочався з повторення хибної практики — знову змарновано багато часу на обговорення переліку питань, запропонованих Президією Верховної Ради для обговорення. У той же час навіть побіжне ознайомлення з ними свідчить, що працювати нам доведеться у досить напруженому ритмі й розглядати надзвичайно важливі питання, які потребують нагального розв'язання. Наприклад, заслухали ми інформацію міністра економіки Романа Шпека з приводу підвищення цін на комунальні послуги, газ. Те, що депутати почули від нього, вони знають і без міністра. Замість конструктивізму — знову загальні фрази про дорогі енергоносії. А чому в уряді ніхто не подумав про диференційований підхід? Адже для декотрих і світові ціни за газ ніпочім, а для декотрих навіть ті, що були раніше, великі.

Уже стала закономірністю хибна практика уряду — приймати рішення і не аналізувати, що воно дало. Наприклад, постанова за номером 733. За одну ніч ціни під час так званої лібералізації сягнули космічних висот. І що ж, бюджет від цього поповнився? Аніскільки. Бо, як свідчить практика, кожне підвищення цін, податків розширює дефіцит бюджету. Адже падає купівельна спроможність населення, а отже, і виробництво, бо склади затоварюються готовою продукцією, якій немає збуту. Водночас в уряді більше говорять про банкрутство підприємств, аніж про те, як посприяти їх роботі. Чи не королівство кривих дзеркал?

Коментар депутата

Я розумію, що легше довести заводи і фабрики, продукція яких ще вчора мала попит, до банкрутства, щоб потім за безцінь їх купили ті, хто пограбував державу і свій народ. Але ж не треба забувати, що із закриттям підприємств на вулицю буде викинуто мільйони людей, соціально захистити яких держава не зможе. А це найкоротший шлях до соціального вибуху.

Ми — космічна держава, а газові лічильники ніяк не спроможемося випустити. А якби хтось в уряді задумався над цією простою проблемою, то зрозумів би, скільки ми могли б заощадити. Адже найбільше витрачання газу зросло в побутовому секторі. Сліпо виконуючи вказівку про економію, його менше витрачають на центральне опалення, зате люди обігрівають квартири газовими горілками, духовками і т.ін.

Одне слово, уряд, який нездатний працювати й думати, не повинен чекати, доки його попросять піти, а робити це слід самому. Тому я цілком підтримую його відставку. Шкода лише, що це відбулося з таким запізненням.

Петро МЕЛЬНИК,
заступник голови Комісії з питань агропромислового комплексу, земельних ресурсів та соціального розвитку села.

Село — перехрестя, де сходяться всі дороги

Ранкове засідання 5 квітня

(Початок на 1-й стор.).

І вказали адреси: Національний банк, який давно веде антинародну політику, і банк «Україна», котрого давно вже не цікавить ніщо, крім власних прибутків. Петро Саблук з цього приводу сказав так: «За стан сільського господарства повинен відповідати не тільки уряд, а й банк «Україна». Він був створений саме для обслуговування аграріїв, а сьогодні захопився власною комерційною діяльністю».

На сесії велась розмова про те, що банки, які були зобов'язані підтримувати село кредитами під авансування держконтрактів і під закупівлю зерна та розбудову соціальної сфери, вперто відмовляються це робити. Бо ж, говорили депутати, сільські виробники через сезонний характер робіт можуть повернути кредити лише десь через півроку. Банкам куди вигідніше надавати кредити комерційним структурам, які повертають позички одразу разом з високими процентами. «Навар» їм куди дорожчий, ніж державні інтереси.

Наводився й інший дивовижний приклад. Було вирішено ВИДІЛИТИ для розвитку села 140 мільйонів доларів. Гроші ці, справді, були знайдені. Але уряд дав їх не селу, а перекинув на задоволення власних потреб. От вам і «пріоритет» нашого села.

Не дивно, що прозвучали заклики розібратися, зрештою, і з Національним банком, і з деякими іншими, яким стали чужі проблеми села.

На пленарному засіданні була заслухана також інформація щодо виконання постанови Верховної Ради від 21 березня цього року «Про незадовільний соціальний захист населення у зв'язку з підвищенням тарифів на житлово-комунальні послуги».

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

С. ТЕЛБОТТ ГОТУВАТИМЕ ГРУНТ...

Посол України Юрій Щербак зустрівся з першим заступником державного секретаря США Стробом Телботтом. Під час бесіди обговорювалися питання організації та змісту наступного візиту Президента США Білла Клінтона до Києва в травні цього року. Посол України та заступник держсекретаря погодилися, що наступний візит матиме виключне значення для подальшого розвитку двосторонніх відносин та закріпить позитивні тенденції, які стабільно поглиблюються в українсько-американських стосунках після державного візиту Президента України Леоніда Кучми до США в листопаді минулого року.

Під час зустрічі в державному департаменті обговорювався ряд конкретних питань політичного та економічного характеру, які посідатимуть центральне місце в ході переговорів на найвищому рівні в Києві.

9—10 квітня перший заступник державного секретаря США С. Телботт відвідає Київ для продовження переговорів з українською стороною про підготовку візиту Президента Б.Клінтона до України.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про статус Української державної юридичної академії

Ураховуючи високий інтелектуальний потенціал Української державної юридичної академії, її вагомий внесок у розбудову вищої школи, роль у підготовці юридичних наукових, науково-педагогічних кадрів та фахівців для державних органів, підприємств, установ та організацій усіх форм власності, **постановляю:**

1. Надати Українській державній юридичній академії статус національного самоврядного (автономного) державного вищого навчального закладу, який здійснює діяльність відповідно до свого Статуту, що реєструється Міністерством освіти України, та іменувати її надалі Національною юридичною академією України.

2. Органам державної виконавчої влади не передавати закріплене за Національною юридичною академією України майно, що перебуває у загальнодержавній власності, будь-яким органам, підприємствам, установам, організаціям або іншим навчальним закладам.

Установити, що академія для виконання статутних завдань використовує закріплене за нею майно з освітньою метою без зміни форми власності цього майна і утримує його за рахунок виділених для неї коштів.

3. Рекомендувати місцевим Радам не вилучати земельні ділянки для державних і громадських потреб з земель, наданих у користування Національній юридичній академії України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м.Київ,
30 березня 1995 року.

Лист до редакції

Хай допоможе нам Бог і... класики

Я закінчую школу. Закохана у поезію нашого Великого Пророка Шевченка. І дуже люблю класика російської літератури, нашого земляка Гоголя. Якими вони усе-таки були пророчими геніями!

Ось дивіться. Читаю вірша Шевченка: «Бували війни і військові свари...» і такі рядки (я нікому не адресую їх, боронь Боже!):

Людські шашелі, Няньки,
Дядьки отечества чужого!

Це написано 135 років тому. Але ж чогось воно звучить, наче сьогодні.

А безсмертні «Мертві душі»! Гоголь закінчував свою незакінчену поему в прозі таким монологом позитивного (чи не єдиного!) героя:

« ...Знаю, що ніякими засобами, страхами, карами неможливо викоренити неправду: вона дуже глибоко вкоренилась. Безчесна справа брати хабарі стала необхідністю і потребою навіть для таких людей, які й не народжені бути безчесними».

І це наче написане щойно.

Тож допоможи нам, Боже, і «классики тоже», викорінювати неправду. І викоренити її!

Олеся ЯХНО,
учениця 11 класу Немирівської СШ.
Вінницька область.

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КУЧМИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ 4 КВІТНЯ 1995 РОКУ

Шановні народні депутати!

Вперше вищому законодавчому органу подана щорічна економічна доповідь Президента. Цим започатковується нова для нас традиція взаємин глави держави і парламенту, відвертого й об'єктивного інформування не лише депутатського корпусу, а й усього населення України, світової громадськості про економічний стан країни та перспективу її соціально-економічного розвитку.

Спинюся лише на найбільш принципових характеристиках сучасної економічної та політичної ситуації в Україні.

У жовтні минулого року Президент проголосив нову економічну стратегію держави, яку підтримали Верховна Рада України, найбільш впливові політичні сили суспільства. За час, що минув, були вжиті практичні заходи щодо її реалізації. Отримано перші результати від втілення цієї політики. По суті розпочато формування глобальних стабілізуючих факторів життя суспільства: створення ефективної економічної системи, сильної держави, розвинених інститутів демократії та громадянського суспільства, підвищення авторитету та впливовості України на міжнародній арені.

Ключова ланка стабілізації — здійснення радикальних економічних реформ, розбудова якісно нової економічної системи в Україні. П'ятий рік економіка України в глибокій економічній кризі. Виробничий потенціал скоротився майже вдвоє. Різко впав життєвий рівень населення, посилилася його диференціація.

У 1994 році кризові процеси позначилися найбільшою глибиною. Валовий внутрішній продукт знизився проти попереднього року на 23, а національний доход — на 24,5 відсотка. Найбільшим за останні роки був спад виробництва промислової та сільськогосподарської продукції. Аналіз цих процесів у повному обсязі дається у щорічній доповіді Президента.

Водночас оцінка розвитку економіки у 1994 році не може бути однобічною. Ми маємо враховувати те, що минулий рік був найбільш суперечливим за своїми економічними результатами. Поряд із різким загостренням кризових явищ, він характеризується і процесами, які свідчать про зародження в економіці позитивних тенденцій.

Вони визначаються такими чинниками.

По-перше. Ми маємо об'єктивні підстави зробити принципової ваги висновок про те, що критичною межею нарощування кризових процесів з 1990 року став період з жовтня 1993 по січень 1994 року, коли скорочення ВВП позначено своїм максимумом — 45 відсотків. Цей період можна вважати найнижчою позначкою кризи.

Якщо у І кварталі 1994 року обсяг промислового виробництва скоротився на 44,2 відсотка, то далі відбувалося щоквартальне нарощування обсягів продукції: у ІІ кварталі на 10,5, ІІІ кварталі — 11,1, IV кварталі — 16,8 відсотка.

Однак утримати цю позитивну тенденцію до кінця року не вдалося. Як і в попередні роки, у грудні 1994 року розпочався сезонний (зимовий) спад виробництва. Це пов'язано перш за все з паливно-сировинним забезпеченням промисловості, її недостатньою функціональною готовністю до ритмічної роботи в зимовий період. У грудні 1994 р. промислове виробництво впало на 7,3, в січні 1995 року — на 16,7 відсотка. Така сезонність коливань засвідчує ще недостатню стійкість стабілізаційних процесів, надзвичайно високу залежність національної економіки від зовнішнього постачання енергоносіїв.

Разом з тим не можна не помічати, що цьогорічний сезонний спад промислового виробництва за своїми темпами майже в 3 рази нижчий від попереднього року. В лютому випуск промислової продукції зріс на 1,2 відсотка, в березні, за попередніми даними, — 2-3 відсотка. Ряд підприємств, зокрема металургійного комплексу, окремих галузей машинобудування суттєво збільшили обсяги виробництва. Йдеться, таким чином, про те, що тривалість спаду скоротилася до двох місяців.

По-друге. В економіці визначилася тенденція грошової стабілізації. Якщо за 1993 рік ціни споживчого ринку зросли більш ніж у 100, то в минулому році — у 5 разів. Уповільнення більше ніж у 20 разів темпів інфляції є доказом виходу економіки із стану гіперінфляції. Важливо й те, що інфляційний розвиток набув не лише прогнозованого, а й керованого характеру.

Завдячуючи рішучим діям, вдалося призупинити найбільш руйнівний процес в економіці — повне банкрутство системи державних фінансів. Докорінно змінилася на краще ситуація на валютному ринку.

У кредитній сфері намітилася тенденція зростання довгострокового кредитування, в тому числі кредитування державного сектора економіки. Якщо на кінець жовтня 1994 року 51 відсоток кредитних вкладень в національній валюті було направлено у комерційні структури та приватний сектор, то на 1 лютого цього року понад 61 відсоток кредитів отримав державний сектор.

Знижується ставка банківського кредиту. Кредитні вкладення, нарешті, пішли у виробництво. Вже сам цей факт — реальний індикатор стабілізаційних процесів. Навряд чи хто зможе це заперечити.

По-третє. Ми маємо підстави стверджувати і про наявність певних позитивних структурних зрушень. Якщо у 1993 році матеріалоємкість виробництва зросла на 8,8 відсотка, то минулого року — на 0,6 відсотка знизилась. Завдяки цьому, в структурі суспільного продукту вперше за останні 4 роки збільшилась частка національного доходу.

У 1994 році, знову ж таки вперше за останні чотири роки, темпи падіння виробництва товарів народного споживання були меншими від обсягів загального спаду промислового виробництва.

Зазначене стосується також співвідношення темпів падіння виробництва та товарообороту. Скорочення обсягів товарообороту було в 4,9 раза меншим, ніж скорочення обсягів виробництва товарів народного споживання.

У структурі ВВП відбулося підвищення частки галузей, пов'язаних з обслуговуванням населення.

Ці позитивні зрушення відбивають притаманну ринковій економіці переорієнтацію економічної системи з принципу виробництва в ім'я виробництва на виробництво в інтересах споживача.

Зростає частка строкових депозитів населення. Надзвичайно значущим у цьому відношенні є і суттєве збільшення депозитних вкладів населення з іноземній валюті. Якщо на 1 жовтня 1994 року валютні депозитні вклади фізичних осіб складали 40 млн. доларів, то на 1 січня 1995 року вони зросли більш як удвічі.

Четверте. Рік, що минув, відзначено суттєвим прискоренням темпів зовнішньоторговельного обороту. У порівнянні з 1993 роком, він збільшився на 3,5 млрд. доларів, або на 14,9 відсотка, що є найбільш високим показником річного приросту зовнішньоторговельного обороту серед країн СНД. Україна належить до числа лідерів серед них щодо розвитку зовнішньоторговельного обороту з країнами далекого зарубіжжя.

Від'ємне сальдо торговельного балансу, порівняно з попереднім роком, скоротилося більше ніж на 600 млн. доларів.

Звичайно, названі позитивні тенденції в економіці не слід переоцінювати.

Вони, з одного боку, ще не набули сталого характеру.

З іншого — і це є головним — не спричинили призупинення зубожіння основної маси населення. Уповільнення темпів падіння реальної заробітної плати з 51,5 відсотка у 1993 році до 14,6 відсотка у 1994 році не змінило і не могло змінити загальної картини падіння життєвого рівня населення, яке прогресує впродовж п'яти років.

І це зрозуміло: нині за умов до краю виснажених ресурсів виживання абсолютної більшості сімей, особливо пенсіонерів та інших соціально незахищених верств населення, ціна кожного відсотка такого падіння все більш відчутна.

Однак, при всій суперечливості і неоднозначності цих процесів, усі ми, незалежно від політичних поглядів, маємо чітко усвідомити: в економіці формується нова економічна ситуація, на яку слід зважати у подальшій економічній політиці держави. Нова економічна ситуація, що складається, вимагає відповідної корекції практики здійснення економічних реформ.

Що мається на увазі? Для відповіді на це питання, попередньо необхідно дати декілька узагальнюючих пояснень. Хочу зазначити: корекція реформ зовсім не означає відмови від спільно визначеного нами курсу економічних перетворень. Скажу більше: ми позитивно оцінюємо багато з того, що зроблено за останні півроку.

Нові тенденції в економіці грунтуються, з одного боку, на об'єктивних процесах: економічна система є живим організмом, який не може знаходитися в стані перманентної кризи та депресії. В підвалинах економіки вже сформовано достатньо вагомий потенціал не лише самовиживання, а й самовдосконалення. Це і починає нині виявлятися, пробивати собі дорогу.

З іншого боку — чітко визначена цілеспрямована економічна політика, що проводилася останнім часом, незважаючи на всі колізії, стала вагомим стимулятором цих перетворень. В даному разі вектор об'єктивних процесів і вектор економічної політики були не лише близькими за своїм змістом, а в багатьох принципових напрямах збігалися. Це суттєво прискорило формування позитивного потенціалу в структурі економіки.

Не буде перебільшенням зазначити, що більшість позитивних процесів, про які йдеться, є результатом цієї політики. Вони отримали свій розвиток саме в останній період. І цим не слід нехтувати. Хотів би, щоб депутатський корпус з розумінням поставився до цього принципового висновку.

Однозначним є і таке: корекція економічної політики не торкається її стратегічних установок. Незмінними залишаються її базові позиції. Перша — ринкова трансформація економіки. Друга — здійснення цього процесу прискореними темпами попри усі протидії.

Кажу про це тому, що зазначене питання, яке й досі ставиться під сумнів окремими політиками, вже давно перемістилося із теоретичної в суто практичну площину. Я неодноразово підкреслював і знову хочу наголосити на очевидній істині: те, що ми сьогодні лише започатковуємо в ринковій трансформації економіки, мало бути здійснено 2-3 роки тому. Сьогодні у нас на порядок кращою була б економічна ситуація, якби ми протягом усього попереднього періоду не вели пусті розмови про реформи, а здійснювали їх.

До речі, тінезація нашої економіки, стихійне утвердження ринкових структур часто в деформованій мафіозно-кримінальній формі значною мірою пояснюються прорахунками державної політики — штучним уповільненням темпу ринкових перетворень, економічних реформ. Я не хочу знову порушувати питання: «Хто винен у цьому?». Давайте сконцентруємо увагу на питанні: «Що робити?» і будемо вести пошук у цьому напрямі.

І, нарешті, третя — пріоритетність фінансової та грошової стабілізації. Таку пріоритетність, як би нам не було важко, ми маємо витримати і надалі.

Ці позиції окреслені мною місяць тому під час виступу у Львові, де вперше була порушена проблема корекції економічного курсу.

Жорстка фінансова політика, що стала основою макроекономічної стабілізації, зумовлювалася, як я про це вже казав, різким загостренням кризи системи державних фінансів, її фактичним банкрутством.

Жити в борг, за рахунок майбутніх поколінь, ставити під постійну загрозу функціонування національної економіки, як і існування держави загалом, у повну залежність від катастрофічного зростання зовнішньої заборгованості, прикривати наявні фінансові проблеми фіговим листком емісійних вливань в економіку, створюючи цим умови для подальшої стагнації економіки, зубожіння людей та спекулятивного перерозподілу доходів більшості в інтересах невеликої групи громадян, просто неприпустимо.

Саме тому моїм найпершим обов'язком як Президента було за будь-яких умов перебороти цю тенденцію. Неухильне проведення в життя жорсткої політики фінансової стабілізації, як я на цьому вже неодноразово наголошував, виявилося по суті безальтернативним. З урахуванням цього я вимушений був іти на непопулярні рішення, розуміючи, що лаврів від цього не отримаю. На жаль, нам не уникнути таких рішень і в подальшій роботі.

В той же час чітко усвідомлюю, що на основі жорсткої фінансово-грошової політики можна вирішити досить обмежене коло завдань.

Розумію й те, що така політика не могла і не може бути тривалою.

Нині, коли основна мета — подолання гострої дефіцитності державних фінансів певною мірою досягнута, коли економічна ситуація почала змінюватися, маємо усвідомити, що подальша пролонгація такої суто монетаристської політики, без її відповідної корекції, може призвести до штучного уповільнення стабілізаційних процесів або навіть до їх зриву.

У цьому зв'язку перед нами стоїть більш складне за своїм змістом завдання — розширити інструментарій фінансової стабілізації, наповнити її новим змістом, забезпечити на цій основі органічне поєднання основних важелів макроекономічної стабілізації із засобами стабілізації на мікрорівні, зміцнення фінансів виробничих структур, підвищення платоспроможного попиту населення. Лише такий підхід може забезпечити незворотність стабілізаційних процесів.

Наголошую, що це завдання є значно складнішим за своїм змістом. Дієвість управлінських рішень уряду, якщо хочете — професіоналізм наших управлінських кадрів значною мірою визначати-

(Продовження на 4-й стор.).

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

меться здатністю кваліфікованого вирішення саме цієї проблеми.

Водночас повинна обов'язково, на цьому хочу особливо загострити увагу, наповнитися новим змістом кредитна політика Національного банку. Керівництво банку має обов'язково піднятися до розуміння того, що на етапі, в який ми вступаємо, сліпа монетаристська політика сама по собі неспроможна дати очікуваних результатів.

Життя вимагає більш глибокої координації дій Національного банку та уряду у напрямі стимулювання виробничого процесу. Без цього грошова стабілізація, за досягнення якої цілком природно несе відповідальність безпосередньо Національний банк, втрачає будь-який сенс.

Хотів би сподіватися і на підтримку Верховної Ради в цьому питанні.

* * *

Тепер дозвольте перейти до викладу деяких конкретних напрямів економічної політики, основи яких вже започатковано і над подальшим втіленням яких послідовно працюватиме виконавча влада. Наголошую на тому, що йдеться про завдання економічної політики поточного року.

Перша ключова проблема — активізація соціальної політики.

Переконаний, що всіх нас, незалежно від політичних поглядів, об'єднує спільна позиція — глибоке усвідомлення необхідності здійснення корекції економічного курсу держави у напрямі посилення його соціальної спрямованості.

Падіння життєвого рівня населення, поглиблення соціальної диференціації досягли межі, за якою розвиток суспільних процесів втрачає свою керованість.

Водночас при визначенні лінії подальшого економічного розвитку держави вкрай важливо враховувати не лише цей аспект проблеми. Зараз в економіці започатковується нова траєкторія розвитку. Тому принципово значущим є те, щоб безпосередньо у самі підвалини цієї траєкторії було закладено соціально орієнтовані механізми.

Йдеться, таким чином, не лише про уточнення вектора розвитку суто соціальної сфери, а й наповнення відповідним змістом механізмів промислового, аграрного, структурного, інвестиційного та інших напрямів економічної політики, нові підходи до яких зараз уточнюються.

Тепер про саму суть соціальної політики. Її стратегічні установки визначені у жовтневій доповіді Президента. Я підкреслюю свою однозначну прибічність цим установкам і буду послідовно проводити їх у життя. Ми не можемо повернутися до збанкрутілого шляху соціальної зрівнялівки, до чого все більше закликають окремі політичні сили. Це шлях, який відкинуто самою історією, розвитком сучасної цивілізації. Він безперспективний, не стимулює виробничий процес, зводить нанівець мотивацію праці, не сприяє розвиткові особистості, веде до її деградації, соціального і економічного закріпачення людини.

Ми це вже проходили.

Наш народ вистраждав інший шлях. П'ять років найбільш руйнівної в історії людства економічної кризи, яку ми, як і інші посткомуністичні країни, переживаємо, це також страшна і, я б сказав, несправедлива плата суспільства, кожної сім'ї і кожного нашого співвітчизника за допущені раніше помилки, за сліпу віру у чудодійну силу зрівнялівки. Таких помилок історія не прощає.

На яких напрямах здійснюватиметься корекція соціальної політики держави?

Усі ми свідомі того, що найперший і найвідповідальнішим її обов'язком у період ринкової трансформації економіки є утвердження ефективної системи соціального захисту пенсіонерів, інвалідів, дітей, тих, хто не спроможний своєю особистою працею забезпечувати необхідні умови життя.

Основні підвалини соціально спрямованої ринкової економіки, розбудову якої ми поставили собі за мету, базуються перш за все на утвердженні й ефективному функціонуванні такої системи. Однак мушу визнати: ми дуже мало зробили на цьому напрямі, весь час скаржимося на фінансову кризу, обмеженість відповідних ресурсів. Це відповідає істині, в чому кожен з депутатів міг при бажанні ще раз переконатися при затвердженні Державного бюджету.

Ситуація із забезпеченням фінансових ресурсів соціальної політики на цей рік залишається не менш, а можливо, навіть і більш складною, ніж в попередньому. Цю об'єктивну обставину ніхто — ні Президент, ні уряд, ні Верховна Рада — не має права не враховувати.

Водночас, за нашими оцінками, наявний рівень соціальних асигнувань, враховуючи всю його обмеженість, є таким, що за умови раціонального використання можна отримати більш відчутні результати у здійсненні соціальної підтримки малозабезпечених громадян. Не дивлячись на поглиблення кризових процесів, ми впродовж останніх чотирьох років йшли шляхом розширення мережі соціальних виплат і пільг та відповідно збільшення асигнувань на такі цілі. Якщо у 1992 році бюджетні видатки соціального спрямування з урахуванням Фонду Чорнобиля та Пенсійного фонду складали 24 відсотки ВВП, то вже в 1994 році вони зросли до 29,3 відсотка. Відповідно до проекту бюджету на поточний рік ці асигнування зростуть ще більшою мірою. Подібного навантаження на бюджет не дозволяв собі навіть Радянський Союз за наявності куди більших можливостей. Впродовж вісімдесятих років такі витрати не перевищували 20 відсотків, тобто були майже не третину меншими.

Але існує й інша проблема. Зараз соціальними субвенціями держави, які реалізуються через багаточисельні дотації на житло, комунальні та транспортні послуги, видатки на медичне обслуговування, на освіту, розвиток аграрного комплексу та інше, користується за принципом рівного доступу все населення — як бідне, так і багате. Більше того, легко довести, що рівень такого споживання заможними є значно вищим від тих, на кого ці субвенції мають бути безпосередньо спрямовані.

Візьмемо найбільш гостре питання — підвищення квартплати. Державні дотації тут перевищують 80 відсотків. У нас є громадяни, які мають по декілька квартир, здають їх в оренду, наживаються на цьому, а держава платить копійки. Нам необхідно за будь-яких умов змінити цю безглузду соціальну несправедливість. Основні резерви вирішення нагальних завдань соціальної політики сьогодні концентруються саме тут. Посилення соціальної підтримки малозабезпечених громадян визначальною мірою залежить від більш раціонального використання коштів державних та місцевих бюджетів, передбачених на такі цілі. Інших важелів та фінансових ресурсів нині не існує. Тому треба здійснити швидкі, певною мірою непопулярні, але рішучі кроки.

Водночас маємо зрозуміти, що сама виконавча влада, без активної підтримки законодавців вирішити це питання не зможе. Необхідна активна та конструктивна співпраця двох гілок влади, і я закликаю вас до цього.

Для забезпечення адресного соціального захисту ми маємо у найбільш стислі строки вирішити широкий комплекс організаційних проблем щодо створення в областях, містах та районах спеціальних служб соціальної підтримки малозабезпечених громадян. З цього приводу днями буде видано Указ Президента. Це виключно відповідальне завдання є першочерговим для уряду та органів місцевої влади. Ми не лише не можемо, а й не маємо права миритися з тим, що лише через незадовільну роботу на місцях люди не можуть одержувати державну підтримку, на яку вони мають право.

Невідкладним завданням є реформування системи пенсійного забезпечення. Я отримую сотні листів від громадян із справедливими вимогами змінити ситуацію, яка тут склалася, ліквідувати несправедливу зрівнялівку, що сформувалася впродовж останніх років. Звертаюся до Верховної Ради з пропозицією виважено поставитися і до цього питання, внести відповідні зміни до чинного законодавства.

У поточному році належить започаткувати глибоку структурну перебудову системи соціального страхування. Концепцію перебудови, яка передбачає створення трирівневої страхової системи, за моїм дорученням вже опрацьовано. Потрібно якнайшвидше створити необхідну законодавчу базу. Відповідні законопроекти буде внесено на розгляд Верховної Ради протягом першого півріччя цього року.

Особливо нагальним є удосконалення механізмів державного управління системою соціального захисту. Судіть самі: нині цими питаннями займаються Міністерство праці, Міністерство соціального захисту, Пенсійний фонд, Фонд соціального страхування, Фонд зайнятості, відповідні підрозділи міністерств економіки, фінансів, Кабінету Міністрів. Така вузькоспеціалізована система надзвичайно дорого обходиться державі. В той же час вона аж ніяк не сприяє проведенню узгодженої соціальної політики. Відсутня координація. Ніхто не несе відповідальності за зволікання у прийнятті назрілих управлінських рішень, не ініціює їх. Саме цим значною мірою пояснюються наші постійні запізнення із реалізацією принципу упереджувальних дій в системі соціального захисту, який ми проголосили і маємо за будь-яких умов забезпечувати.

Я поділяю справедливу критику з приводу цього народних депутатів на адресу виконавчої влади. Готується Указ про утворення Державної комісії з питань соціальної політики, на яку буде покладено функції координації роботи та реформування системи соціального забезпечення й соціального страхування. Передбачається здійснення вагомих кроків у цьому напрямі і урядом.

У жовтневій доповіді Президента проголошено необхідність поступового переходу від політики жорсткого регулювання заробітної плати і фонду споживання до їх лібералізації. Тому я в принципі підтримую схвалений Верховною Радою Закон «Про оплату праці». (Оплески).

Водночас ми повинні розуміти всю складність проблеми, про яку йдеться, необхідність її вирішення в комплексі із запровадженням заходів по стимулюванню виробничого процесу, здійсненню ефективної антиінфляційної політики. У іншому випадку такий закон не можна буде реалізувати. Тому пропоную розглянути його у третьому читанні (оплески), обов'язково внести відповідні корективи. Вони запропоновані урядом.

Потрібно опрацювати і механізм поетапного введення в дію цього Закону. Тут неприпустимі суто популістські рішення, має взяти гору виважений підхід. Закликаю вас, депутати, до цього. В іншому випадку я не зможу підписати цей Закон. При всьому нашому спільному бажанні забезпечити одноразове зростання оплати праці у 5 разів не маємо ніякої можливості. Ви всі це добре розумієте. Таких коштів у державі просто не існує.

Ще одне питання стосовно оплати праці. Відомо, яких масштабів набула в останні роки практика несвоєчасної виплати платні робітникам та службовцям державних і недержавних підприємств й організацій. Немає потреби доводити, що це одне з найбільш грубих порушень прав людини. Я добре розумію складність цієї проблеми. І все ж таки змушений підписати Указ, який передбачає заходи впливу за несвоєчасну видачу платні, зокрема її індексацію відповідно до темпів інфляції за прострочений період.

Скажу більше, проект цього Указу було підготовлено майже півроку тому. Однак гостра криза і невпорядкованість державних фінансів, а також проблема неплатежів стримували його запровадження. Нині проблема, про яку йдеться, набула гострої соціальної значущості. Тут припускається і багато зловживань. Тому далі зволікати з вирішенням цього питання не можна. Ми маємо крок за кроком утверджувати в державі цивілізовані правові відносини між працюючими і роботодавцями. Обов'язок Президента бути гарантом саме таких відносин. І я вирішив, не дивлячись на весь комплекс проблем, піти на цей крок.

Це питання слід розглядати як одну з важливих складових і більш широкої проблеми — забезпечення захисту доходів населення від інфляційного знецінення і стабілізації на цій основі життєвого рівня населення. Саме таку мету ми ставимо перед собою. Це стрижень усієї нашої економічної політики. Давайте працювати разом над здійсненням цього завдання. Гаслами нічого не зробиш. Необхідні мудрі, виважені і водночас ефективні дії.

Перед нами невідкладне завдання опанувати весь комплекс соціальних проблем, пов'язаний з процесами роздержавлення та приватизації, реалізацією визначеного чинним законодавством права всіх громадян на отримання належної їм частки державної власності.

Штучне стримання приватизації не є конструктивним. Воно позбавляє державу контрольно-регулюючих функцій, робить цей процес некерованим, поглиблює його тінезацію. Тому Президент, як і в цілому виконавча влада, рішуче виступає і виступатиме за суттєве прискорення приватизації. Ми все зробимо для того, щоб визначені на 1995 рік плани роздержавлення і приватизації, а це 8 тис. великих і середніх підприємств і 90 відсотків малих, були реалізовані. Це наша стратегічна установка, яка наполегливо буде втілюватися у життя. Я неодноразово наголошував на цьому і вважаю за необхідне ще раз підтвердити цю позицію. Вона була і залишається незмінною.

Водночас я поділяю тривогу багатьох народних депутатів з приводу негативних явищ під час здійснення приватизаційного процесу. Необхідно буквально щоденно відслідковувати тенденції, що тут розвиваються, не допускати їх можливого виходу з-під контролю держави, спільно шукати шляхи їх конструктивного вирішення.

Проведення у 1995 році індексації у 48 разів основних фондів підприємств робить значно вагомішим сертифікат на частку державного майна кожного громадянина в процесі приватизації. Однак далеко не повністю вирішено нами весь комплекс проблем, пов'язаних з розміщенням цих сертифікатів, що залишає надзвичайно широке поле для шахрайства і зловживань.

У цьому зв'язку конче необхідні законодавчі рішення щодо посилення правового захисту власників майнових сертифікатів. Потрібно запобігти відомим негативним явищам, що мали місце в процесі ваучеризації в Росії. Без цього забезпечити реальну участь громадян у приватизаційному процесі, сформувати зацікавленого власника нам не вдасться.

Необхідно знайти ефективні рішення і найбільш гострої соціальної проблеми — поліпшення житлових умов населення. Тут потрібні нетрадиційні підходи.

Наприкінці лютого 1995 року уряд на виконання установок жовтневої доповіді Президента схвалив Концепцію розвитку житлово-комунального господарства в Україні, де визначено принципи докорінної перебудови житлової політики держави. Активна житлова політика може стати, окрім всього, дієвим стимулятором поновлення продукуючого процесу. Однак для реалізації цього потрібно здійснити широкий комплекс організаційних заходів, зайнятися повсякденною копіткою організаторською роботою.

Інший напрям соціальної політики — всебічна підтримка всієї мережі установ, що формують соціальну інфраструктуру — медицини, освіти, культури, сфери торгівлі та обслуговування людей, галузей економіки, які безпосередньо працюють на споживача. У цьому контексті на першому місці стоїть проблема всебічного розвитку агропромислового комплексу. Аграрний сектор економіки розглядається нами не просто пріоритетним, а ключовим у відродженні національної економіки, піднесенні життєвого рівня народу.

Водночас всі ми розуміємо, що з арсеналу старої системи господарювання практично вичерпані будь-які більш-менш ефективні засоби стимулювання сільськогосподарського виробництва. Протягом останніх чотирьох років ми прагнули розв'язувати його проблеми старими методами. Нічого з цього не вийшло.

За такої ситуації маємо єдино можливий шлях — використання реформаційних важелів, які грунтуються на нових відносинах власності, нових структурах господарювання, нових механізмах регулювання аграрних відносин.

Хочу наголосити, що ці важелі економічних перетворень не лише продекларовані, а й активно впроваджуються у повсякденну практику. Водночас ще раз підкреслюю: держава не має можливості безмежно нарощувати асигнування на розвиток АПК без відповідної віддачі, а головне — без підвищення його продуктивності, зниження собівартості, поліпшення якості продукції.

Вже сьогодні гостро стоїть питання конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва. У цьому зв'язку нерозумну послугу селу роблять окремі посадові особи, в тому числі і ті, що займають високі урядові крісла, і за будь-яких умов намагаються протягти через парламент чергові емісійні кредити се-

(Продовження на 5-й стор.).

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

лу, списати борги тощо. Ця недалекоглядна політика вдарить перш за все по селу. Повторюю, вона безперспективна.

Визнаючи пріоритетність аграрного сектора, ми не можемо і далі здійснювати його неефективне фінансування за рахунок інших галузей економіки, високотехнологічного виробництва, науки. Тут має бути розумна межа. І ми її з вами повинні знайти.

Ви також добре знаєте: фінансовий стан багатьох господарств АПК є далеко не найгіршим. Тут мають місце непоодинокі розбазарювання коштів, інші зловживання. У цьому зв'язку звертаюся до народних депутатів з проханням до виваженості в питаннях, про які йдеться.

Вважаю за необхідне привернути увагу і до такого. Наша аграрна політика не може бути однобічною, спрямованою на підтримку лише державних та колективних господарств. Ми не можемо закривати очі на те, що порівняно з ними нові аграрні структури, при нижчій фондооснащеності, мають вищі виробничі показники і є більш ефективні.

Насамперед це стосується приватного сектора аграрного виробництва. Якщо впродовж 4 останніх років виробництво сільськогосподарської продукції в державних та колективних господарствах при значних державних фінансових дотаціях скорочується, то в приватному секторі, фактично позбавленому державної підтримки, обсяги отримуваної продукції постійно зростають.

Володіючи лише 14 відсотками сільськогосподарських угідь і маючи тільки 20 відсотків чисельності великої рогатої худоби та 40 відсотків свиней, цей сектор виробив у 1994 році майже 44 відсотки валової продукції сільського господарства. (Оплески).

Наведена статистика вказує на необхідність проведення державою більш гнучкої аграрної політики, яка б забезпечувала стимулювання перш за все найбільш життєздатних виробничих структур — як колективних, так і приватних господарств.

* * *

Серед визначальних завдань корекції реформ — запровадження дієвих механізмів стимулювання виробничого процесу, здійснення активної промислової політики, структурних перетворень, відновлення інвестиційного процесу, посилення регулюючої функції держави.

Упродовж останніх чотирьох років процеси в індустріальній сфері виробництва проходили стихійно. Держава й досі не має чітко визначених пріоритетів у цій сфері. Життя вимагає розробки довгострокової науково обгрунтованої державної промислової політики, яка б включала в себе поточні та перспективні завдання стабілізації виробництва, забезпечення його ефективного зростання, технічного та технологічного переоснащення, здійснення на цій основі прогресивних структурних перетворень.

З цією метою розпорядженням Президента утворено комісію, яка до 1 липня 1995 року має подати на розгляд уряду проект концепції державної промислової політики на 1995—2000 роки.

Вивчається пропозиція щодо створення в Україні Державного комітету з питань технічної та промислової політики, з покладанням на нього функцій координації державної політики з цих проблем.

Серед пріоритетів промислової політики у 1995 році реалізація комплексу питань, що мають забезпечити якнайшвидше подолання енергетичної кризи. Першочергове значення тут має своєчасне вирішення завдань енергозабезпечення економіки у зимовий період 1995—1996 років. Вже зараз за моїм дорученням розробляється комплекс відповідних фінансово-організаційних заходів.

Урядом вживається ряд конкретних кроків, спрямованих на забезпечення ритмічної роботи паливно-енергетичного комплексу.

Здійснюються заходи щодо поліпшення роботи вугільної промисловості. Особлива увага приділяється реструктуризації цієї галузі, яка передбачає поліпшення стану шахтного фонду за рахунок виведення із експлуатації малопродуктивних та затухаючих вугледобувних підприємств і розрізів. Поступове закриття збиткових шахт має вплинути на поліпшення фінансової ситуації галузі і дасть змогу зосередити відповідні асигнування на проведенні реконструкції найбільш перспективних шахт, забезпечити введення в дію нових потужностей.

Лібералізація у 1995 році механізму ціноутворення на продукцію вугільної промисловості відкриває можливості прискореного входження галузі у сферу ринкових відносин, залучення до її розвитку недержавних фінансових ресурсів, в тому числі іноземних інвестицій та кредитів.

Найбільш болючим питанням є забезпечення України газом. Три роки ми фактично не розплачувалися за його поставки. Заборгували за 1994 рік лише Росії 1,7 млрд. доларів. Неплатежі у поточному році перевищують 450 млн. доларів. До того ж урядом допущено серйозних прорахунків при укладенні відповідних договорів з Росією: в них не передбачається товарне покриття постачання газу. Я не можу повірити, що висока урядова делегація, яка вела ці переговори в грудні минулого, не розуміла, які наслідки такі домовленості виключать.

При допомозі Міжнародного валютного фонду нам вдалося реструктурувати борги з Росією і Туркменистаном. Але це перший і останній раз. А що далі? Один раз ми можемо компенсувати ці борги національним багатством. Ну ще рік. Ну ще два. А що будемо робити потім?..

Яким може бути вихід із цієї скрутної ситуації? Головне забезпечити суттєве скорочення використання блакитного палива. Перш за все нам необхідно переглянути масштаби його використання в промисловості і зокрема в енергетиці. Ми змушені будемо обмежувати постачання газу і населенню. Однак на 1995 рік заплановано використати лише на потреби невиробничої сфери 39 млрд. куб. метрів газу, майже на третину більше від попереднього року. А це більше 3 млрд. доларів. Бюджет на такі дотації коштів не має. Це питання порушувалося народними депутатами і сьогодні. Але проблему вартості комунальних послуг навіть найбільш енергійними розмовами вирішити неможливо. Треба виходити тільки із суворих економічних реалій.

Нагальне завдання — суттєве посилення дисципліни платежів. Держава нікому дарувати енергоносії не може і не буде.

Хочу наголосити і на тому, що питання енергозабезпечення не може бути вирішене лише економічними заходами. Необхідне політичне рішення, яке б спиралося на повне порозуміння між Президентом, урядом, Верховною Радою, найбільш впливовими політичними силами.

Шокова терапія, яку пережив ряд інших постсоціалістичних країн, зумовлювалася значною і більшою мірою проблемою цін на енергоносії. Здійснивши одноразовий перехід на світові ціни, болісно переживши критичний період, вони отримали сталі економічні умови. Ми ж четвертий рік мучимо свій народ, не можемо знайти мужність подолати прірву за один стрибок.

Ми перейшли на світові ціни у зовнішній торгівлі і не здійснили аналогічного кроку у внутрішніх розрахунках за енергоносії у невиробничій сфері. По суті це означає введення в дію механізму узаконеного руйнування економіки країни: ми купуємо газ за 80 доларів за тисячу кубів, а віддаємо фактично за копійки. Всі маємо зрозуміти: система тут надзвичайно проста.

Ми беремо для лікування платіжного балансу кредити МВФ, проплачуємо за їх рахунок борги Росії та Туркменистану і далі — безкоштовно віддаємо населенню. Фактично ми спалюємо отримувані долари. Це одне з найбільш гострих протиріч нашої економіки. Крок у напрямі подолання такого становища є неминучим. Його треба зробити.

Однак таке рішення може бути успішно реалізованим лише за умови політичної єдності усіх владних та політичних інститутів. Маємо розуміти, що мова йде про виживання нації і рішення повинно прийматися з усвідомленням цього.

Ми маємо враховувати позицію Росії, яка однозначно заявляє, що постачати енергоносії без оплати більше не буде.

Я б вважав за доцільне Президенту і Верховній Раді не тільки прийняти таке рішення, але спільно звернутися до народу з роз'ясненням ситуації та заходів, яких передбачається вжити.

Тепер про інше.

У стимулюванні виробничого процесу першочергової уваги потребує і така проблема економічної політики, як зміцнення фінансового становища підприємств і подолання на цій основі платіжної кризи. Я добре розумію, що без її вирішення будь- які заходи щодо виробничої стабілізації стануть нездійсненними. Маю на увазі перш за все лібералізацію податкової системи. Ми по суті вже започаткували основи такої політики. Це одна із найбільш принципових позицій економічної політики держави. Її принципи нами спільно узгоджені і хотів би висловити надію, що при остаточному затвердженні бюджету визначені законодавством розміри податку за жодних умов не будуть переглянуті.

Йдеться про основу основ виживання нашої економіки, головний важіль стимулювання продукуючого процесу, зміцнення фінансів підприємств і організацій. Я просто закликаю вас всіх до виваженості в цьому питанні. За розрахунками Мінфіну, запровадження податку на прибуток у розмірі 30 відсотків рівнозначно податковому кредиту у річному обчисленні близько 167 трлн.крб., який отримують всі суб'єкти господарської діяльності.

Суттєвому збільшенню фінансових ресурсів підприємств сприятиме розпочата індексація основних фондів, припинення з 1995 року вилучення з підприємств 25 відсотків амортизаційних відрахувань, зменшення з 3 до одного відсотка відрахувань від заробітної плати до Фонду сприяння зайнятості населення.

У принциповому плані вирішено і найбільш складне та болюче для нашої економіки питання про поступову передачу об'єктів соціально-культурної сфери підприємств до комунальної власності. Утримання цих об'єктів стало занадто обтяжливим і це суттєво відбивається на фінансово-господарській діяльності підприємств, знижує конкурентоспроможність їх продукції. Лише звільнення суб'єктів підприємницької діяльності від оподаткування частини прибутку, що адекватна утриманню об'єктів власної соціальної сфери, рівнозначна податковому кредиту у 14,3 трлн.крб.

Хотів би привернути увагу до того, що зазначені кошти у своєму сумарному обчисленні є солідною складовою зміцнення фінансового стану низової ланки економіки. Проблема полягає у їх ефективному використанні. Вони не можуть бути спрямовані лише на поповнення фонду споживання. Це перш за все — важливий інвестиційний ресурс.

Оскільки йдеться по суті про пільгове оподаткування суб'єктів господарської діяльності, використання цих коштів підприємствами державного сектора економіки має стати об'єктом жорсткого контролю з боку держави. Опрацьовується Указ Президента, який має визначити механізм такого контролю.

Підготовлено проект Указу, яким передбачено механізм надання адресної фінансової допомоги науковим установам та проектно-конструкторським організаціям, що працюють над новітніми науково-технічними розробками, а також кредитної допомоги державним та іншим підприємствам, робота яких стосується пріоритетних напрямів виробництва і засвідчує високу конкурентну спроможність продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках. Найближчим часом Міністерством економіки буде визначено перелік таких підприємств та організацій.

Опрацьовуючи ці та інші заходи, органи виконавчої влади виходили з принципу фінансової підтримки перш за все життєздатних виробничих структур, підприємств і організацій, які вже адаптувалися до нових реалій економічного життя, здатні ефективно використати кошти і на цій основі впродовж найкоротшого часу збільшити обсяги виробництва.

У той же час змушений з усією чіткістю заявити, що держава не має можливості допомагати усім. Просто для цього відсутні відповідні кошти. А відтак — особливої уваги набуває питання перепрофілювання, консервації, а в окремих випадках і закриття неефективних виробничих структур. Для цього вже в 1995 році буде проведено санацію 20 великих державних підприємств, які мають значні збитки і є найбільшими боржниками. Передбачається закриття 5 великих нежиттєздатних державних підприємств. Водночас буде спрощено процедуру банкрутства, що має на меті надати можливість кредиторам конфіскувати окремі активи підприємств-банкрутів.

Із заходами фінансової стабілізації виробничих структур тісно пов'язана проблема активізації інвестиційної діяльності.

Слід зазначити, що інвестиційна криза є найбільш глибокою в економіці і для її подолання необхідні радикальні заходи. Сьогодні держава має вкрай обмежені можливості нарощування централізованих капіталовкладень, які свого часу були основним інвестиційним ресурсом. Потрібно усвідомити, хочемо ми цього чи ні, що за нової економічної ситуації централізовані капіталовкладення все більше втрачатимуть пріоритетне значення у здійсненні інвестиційної політики. Особливо хочу на цьому наголосити у зв'язку із дискусією, що мала місце під час обговорення Державного бюджету. Нам потрібно опанувати механізм залучення комерційного та приватного капіталу в сферу інвестиційної діяльності, в чому я вбачаю одну з ключових проблем сучасної економічної політики.

Проведений аналіз вказує на відносно високу норму нагромадження в національній економіці. Але впродовж останніх років ці ресурси зосереджувалися в торговельно-посередницькій сфері або спрямовувалися у велетенських обсягах за кордон, працюючи на економіку інших держав. Нарешті, ми маємо враховувати і те, що протягом останнього року помітною стала тенденція зростання особистих заощаджень населення. Добре відомо, що в західній економіці це один з найбільш вагомих інвестиційних ресурсів. Ось чому особливого значення набуває створення в Україні цивілізованого ринку капіталу. Нині цей процес лише започатковується.

Міністерством фінансів опрацьовано комплекс заходів, покликаних суттєво прискорити формування фондового ринку. Важливо доповнити їх конкретною організаційною роботою. Розбудова фінансового ринку, його розгалуженої інфраструктури — прямий і безпосередній обов'язок органів державної влади.

Підготовлено Указ про утворення при Президентові України Державної комісії з цінних паперів, на яку покладатиметься функція державного регулювання фондового ринку. Не можна допустити, щоб ринок цінних паперів набув спотворених форм і вже на початковій стадії дискредитував себе в очах громадськості. Для цього необхідно якомога швидше утворити і достатню законодавчу базу.

Важливим джерелом капітальних вкладень повинно стати цілеспрямоване інвестиційне використання коштів від приватизації державного майна. Неприпустимим є їх майже повне спрямування на фінансування бюджетного дефіциту. Таку практику треба змінити. Отримані від приватизації кошти мають стати ефективним інвестиційним ресурсом.

Ще одна проблема.

У забезпеченні широкого комплексу структурних перетворень в національній економіці, інтеграції фінансового та промислового капіталу й активізації на цій основі інвестиційного процесу особливе значення органи виконавчої влади надають формуванню фінансово-промислових груп.

Ми запізнилися з їх утворенням. В Росії Указ Президента з цього питання було прийнято ще в червні 1994 року. 16 січня 1995 року уряд Російської Федерації прийняв Програму сприяння формуванню фінансово-промислових груп, яким надається пріоритет у вирішенні найбільш складних завдань переустрою російської економіки. Передбачається, що на кінець 1996 року в різних галузевих структурах буде сформовано понад 80 ФПГ.

Тому доводиться лише висловити жаль з приводу того, що Верховна Рада застосувала вето щодо Указу Президента України про утворення ФПГ в нашій економіці. Мені добре відома законодавча неврегульованість багатьох питань щодо вирішення цієї проблеми. Саме тому паралельно з Указом опрацьовувався проект відповідного Закону, за допомогою якого передбачалося зняти наявні проблеми.

Ми не маємо права марно втрачати час, бо тоді процеси розвиватимуться стихійно, набуватимуть некерованого характеру. Хотів би звернутися до Верховної Ради з пропозицією: давайте по-

(Продовження на 6-й стор.).

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

вернемося разом до розгляду цієї виключно важливої проблеми і знайдемо спільне рішення.

За умов гострого дефіциту власних капіталовкладень значної ваги набуває залучення в Україну іноземних інвестицій і кредитів. Орієнтовно на 1995 рік вкладення іноземних інвестицій у підприємства України передбачається в сумі 350 млн.доларів США, що в 1,4 раза більше від тих, які було інвестовано в нашу економіку за три останні роки.

За прогнозами, на 1995 рік з урахуванням кредитів Міжнародного валютного фонду і Світового банку, обсяг іноземних кредитів складе понад 3 млрд. доларів США.

Іноземні кредити, що будуть залучені нинішнього року, передбачається використати на стабілізацію платіжного балансу, забезпечення критичного імпорту, у тому числі й газу, а також на пріоритетні напрямки розвитку національної економіки.

Важливо наголосити, що ці кредити держава отримує на досить пільгових умовах. Зокрема, кредити Міжнародного валютного фонду та Світового банку надаються строком від 7 до 17 років, з відстрочкою сплати процентів від 2 до 5 років. Ставки щорічного відсотку знаходяться в межах 5,7-7,1 відсотка. Для порівняння скажу: за емісійні кредити, які за рішенням Верховної Ради надаються Уряду, необхідно сплачувати більше — 200 відсотків річної ставки.

Розглядаючи основні засади інвестиційної політики, слід мати на увазі й те, що Україна сама може виступати солідним інвестором за кордоном. Її інвестиційний сектор уже сьогодні, а тим більше в майбутньому, може посісти важливі позиції на ринках капіталів інших країн. Насамперед у таких традиційних для нас галузях як металургія, електроенергетика, гідротехнічне та гідромеліоративне будівництво, будівництво магістральних трубопроводів, автомобільних і залізничних шляхів, морських портів.

* * *

Тепер про одну з найбільш невідкладних комплексних проблем економічної політики — проблему посилення керованості економікою.

Глибоке реформування структури державного управління, рішуче піднесення рівня керованості усіма ланками економічного процесу — одне з найважливіших завдань органів законодавчої та виконавчої влади.

Невідкладними є питання про Прем'єр-міністра і питання радикального реформування центрального апарату державного управління.

Нами опрацьовано загальну схему реформування організаційної структури виконавчої влади та її підрозділів, яка передбачає поступовий перехід до 16-18 міністерств.

Особливо важливим у цій схемі є істотне підвищення в структурі управління ролі та відповідальності Міністра. Кожен міністр повинен отримати однакову легітимність, необхідну повноту виконавських повноважень. У підпорядкування міністерств мають перейти усі відомства — комітети, служби, агентства, головні управління, інспекції, державні корпорації, концерни, асоціації, холдинги та інші органи, пов'язані з виконанням завдань державної політики.

Після вирішення зазначених організаційних питань, можна буде ліквідувати Раду з економічних реформ. Вона відіграла свою позитивну роль і її функції мають відійти до Міністерства економіки.

Кадрові та організаційно-структурні зміни в Уряді передбачається здійснити одразу після прийняття закону про владу.

Поряд з реформуванням урядових структур передбачено суттєву перебудову Адміністрації Президента, концентрацію її зусиль на формуванні, у відповідності з економічною та соціально-політичною доктринами Президента, стратегії внутрішньої та зовнішньої політики держави.

Планується суттєве скорочення штатів центральних та місцевих органів державної виконавчої влади.

Важливим інструментом посилення керованості економікою має стати проведення ефективної бюджетної політики. Потрібно самокритично визнати, що ми ще не опанували достатньою мірою механізми її реалізації.

Указом Президента змінено систему державного планування. Починаючи з поточного року, пріоритетність у цьому надано бюджетному плануванню. Це значно підвищує відповідальність органів виконавчої та законодавчої влади за якість формування бюджетних показників, їх реальність та економічну обгрунтованість.

Маємо перестати вводити в оману самих себе. Без реального бюджету ні про яке відновлення керованості економікою не може бути і мови.

У контексті сказаного хотів би наголосити і на такому.

Життя вимагає якнайшвидшого прийняття Закону «Про бюджетну систему України», проект якого в кількох варіантах уже опрацьовано.

Потрібно остаточно визначитися і з системою податків, спростити її.

Хочу звернутися з проханням до Верховної Ради щодо прийняття пакету законів з податкової політики не пізніше як до 1 червня поточного року. Лише за цієї умови органи виконавчої влади зможуть своєчасно завершити розробку проекту бюджету на 1996 рік. Ми маємо думати про це вже сьогодні.

Інший бік цього питання — забезпечення стабільності податкової політики. Значимість проблеми не потребує пояснень.

Я маю намір, після завершення формування пакету законів про податкову систему, яка повинна стати податковим кодексом України, внести у порядку законодавчої ініціативи законопроект, за яким зміни до встановленої системи податків зможуть вноситися лише на основі їх підтримки двома третинами голосів усіх депутатів.

Водночас мають бути здійснені радикальні заходи щодо подолання найбільшого зла в національній економіці — масової несплати податків. За існуючими оцінками, в державну казну нині не надходить 40 і більше відсотків фінансових ресурсів від податків. Для подолання цього явища має бути створена, перш за все, необхідна правова база. Потрібно врешті-решт прийняти закон про декларацію доходів населення. Це надто важливий закон.

Посилення податкової дисципліни на всіх рівнях має стати одним із головних напрямків діяльності уряду в економічній сфері.

Планами реформування системи економічного управління передбачається здійснення принципових заходів щодо відновлення керованості підприємствами державної власності.

У І півріччі 1995 року на розгляд Верховної Ради України буде внесено проект Закону «Про управління державним сектором економіки» з визначенням правових, економічних та організаційних основ управління ним. Ставиться питання про диференційований підхід до різних груп підприємств як безпосередніх об'єктів державного управління.

Для управління державним майном, що знаходиться у підпорядкуванні корпоративних підприємств, вносяться пропозиції утворити Міністерство України у справах власності, поклавши на нього і функцію управління майновими правами держави в фінансово-промислових групах. Це питання зараз вивчається.

Надзвичайну гостроту і актуальність зберігає питання докорінної перебудови системи державної статистики. Без цього не може бути й мови про будь-яке посилення керованості економікою. За моїм розпорядженням підготовлено проект Указу «Про підвищення ролі та зміцнення органів державної статистики України». Найближчим часом він буде підписаний. Передбачається спрямувати на ці цілі вагому частку іноземної технічної допомоги. Ще раз наголошую: це питання принципової державної ваги.

Наша повсякденна економічна практика, саме життя вимагають внесення суттєвих змін і щодо структури управління банківсько-кредитним сектором економіки.

Як я вже казав, не можна погодитися з тим, що сьогодні органи виконавчої влади по суті повністю позбавлені можливості впливати на розвиток цього ключового сектора національної економіки.

Вважаю за необхідне підкреслити й те, що повна і зростаюча монополізація управління банківсько-кредитною діяльністю однією юридичною особою — Національним банком, не лише позбавляє останній можливостей кваліфіковано проводити в життя ефективну грошову політику, тобто успішно реалізовувати свою основну функцію, а й веде до фактичної безконтрольності за діяльністю підпорядкованих банку установ.

Чисельні зловживання у банківсько-кредитній сфері — переконливий доказ цього.

Основні позиції реформування системи управління банківсько-кредитної діяльності вже викладено у жовтневій Доповіді. Я відстоюю принцип повної самостійності Національного банку не лише по відношенню до виконавчої, а й до законодавчої влади. Його діяльність має регулюватися лише чинним законодавством. Будь-які державні органи та посадові особи не можуть втручатися у вирішення питань, віднесених законом до його компетенції. Це стосується і такого, я б сказав, делікатного питання, як грошова емісія. Це справа НБУ. Він несе повну відповідальність за стабілізацію грошової емісії і тому має володіти всім необхідним інструментарієм самостійної реалізації такої політики.

Сподіваюсь, що зазначені позиції знайдуть відображення у Законі «Про Національний банк України», який внесено на розгляд Верховної Ради.

Одночасно звертаюся до народних депутатів з проханням вирішити питання про реорганізацію системи нагляду за діяльністю банківсько-кредитних установ України. Функція такого нагляду має бути передана спеціально утвореному органу.

Напрацьовано ряд пропозицій з цього приводу і я просив би якомога швидше ухвалити відповідне рішення.

Нам необхідно вирішити питання про утворення Міжвідомчої комісії по банках, яка б взяла на себе функцію узгодження діяльності Національного банку зі структурами законодавчої та виконавчої влад. Потрібно прийняти Закон, що визначатиме повноваження цієї комісії.

Існують й інші принципові проблеми щодо удосконалення банківської діяльності, які потребують невідкладного законодавчого врегулювання. Назву лише дві з них: системи страхування депозитних вкладів та сфери кредитної діяльності. Якщо чітко не визначено права і обов'язки суб'єктів цієї діяльності, просування вперед не буде.

Хотів би розраховувати на конструктивне ставлення до викладених пропозицій з боку Верховної Ради, яка має спеціальну комісію з цих питань. Ці питання, повторюю, мають принципове значення не лише у справі радикальної перебудови діючої системи управління, а й для подолання чисельних зловживань, що тут існують. Я не хотів би думати, що законодавче відрегулювання цих та інших питань банківської діяльності зволікається навмисне, що на цьому хтось гріє руки.

Хочу сказати і про необхідність реорганізації контрольно-ревізійної служби. Передбачаєтсья створення Контрольної палати України.

У зв'язку із порушеними проблемами не можу не торкнутися і питання грошової реформи. Хочу повідомити депутатів, що нами прийнято рішення завчасно оприлюднити Указ Президента про строки та механізми її проведення. Реформа, як я вже неодноразово наголошував, не буде конфіскаційною, і тому робити таємницю немає ніякого сенсу. Водночас цим кроком ми хочемо врешті-решт покласти край тим спекуляціям, які штучно і не без особистої користі поширюються довкола цієї проблеми окремими посадовими особами.

У комплексі порушених проблем все більшу значущість набуває удосконалення системи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Її лібералізація зовсім не означає повного усунення держави від впливу на процеси, що тут відбуваються.

Але така загроза реально існує.

За моїм дорученням розробляється ряд важливих проектів, покликаних концептуально визначити подальшу стратегію зовнішньоекономічної політики України. Йдеться про розробку Державної програми розвитку експортного потенціалу України, концепцію економічної безпеки країни в умовах лібералізації зовнішньоекономічних зв'язків і Державної програми створення спеціальних (вільних) економічних зон. Конкретні кроки у цьому напрямку вже зроблено у Закарпатській та Волинській областях. Я запрошую народних депутатів до конструктивної співпраці і в цьому питанні.

Конче важливо радикально і якомога якнайшвидше удосконалити діючу правову базу регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Необхідна корекція механізмів, що передбачені законами та нормативними актами «Про зовнішньоекономічну діяльність» та «Про режим іноземного інвестування».

Потрібно прискорити прийняття законів «Про валютне регулювання», «Про транснаціональні фінансово-промислові групи», «Про концесії», «Про експортне кредитування», «Про страхування зовнішньоекономічних ризиків» та інших. Це сприятиме зміцненню довіри до України як надійного, сталого зовнішньоекономічного партнера. Допомагатиме кваліфікованій реалізації мети, яку ми проголосили — формування цивілізованої відкритої економіки.

І, нарешті, ще одне питання.

Нам необхідно піднести якість управлінських рішень. Нині при їх підготовці не використовується сучасна інформаційно-комп'ютерна технологія. Досить часто на найвищому рівні приймаються нормативні акти з найважливіших питань без належної експертної оцінки, моделювання їх наслідків.

Самокритично можу сказати, що це стосується і окремих документів, які виходять за підписом Президента. Минулого тижня внесені зміни в Указ Президента про заходи щодо нормалізації платіжної дисципліни, який не враховував у повному обсязі сучасні економічні реалії, створюючи штучні складнощі в господарській діяльності підприємств.

Це стосується і окремих актів, прийнятих парламентом.

Внесені під час обговорення Верховною Радою зміни і доповнення до закону про оподаткування прибутку підприємств, входять у протиріччя з економічною практикою, підривають фінансовий стан підприємств. Усе це викликає справедливе невдоволення господарських керівників. Тому потрібно повернутися до цього Закону і виправити допущені помилки.

Не можу не сказати таке.

Нерідко за тим чи іншим актом законодавства або нормативним документом простежуються суто відомчі, а інколи й далеко не безкорисливі приватні інтереси. Для попередження зазначених негативних явищ готується рішення про створення експертно-аналітичного центру.

Нам потрібно більше дбати і про утвердження високого авторитету та підвищення статусу державного службовця. Нині готується Указ Президента про заснування розгалуженої системи підготовки та перепідготовки державних службовців. Зокрема, передбачається реорганізувати Інститут державного управління і самоврядування при Кабінеті Міністрів в Академію по підготовці державних службовців. За існуючими розрахунками, ми маємо забезпечити щорічну підготовку та перепідготовку близько 2000 спеціалістів. Над розв'язанням цієї проблеми нині працює уряд.

* * *

Шановні народні депутати!

Дозвольте перейти до другого найважливішого фактору стабілізації суспільства, яким є сильна правова, демократична держава. За час, що минув з жовтня 1994 року, ми ще раз переконалися, що нерозвиненість інститутів держави, її внутрішні протиріччя стали однією із суттєвих перешкод на шляху посилення керованості суспільством, більш дієвого впливу на розвиток економіки, захист прав і свобод людини.

На жаль, як я вже зазначав, за ці півроку ми суттєво не просунулися вперед у вирішенні цих гострих і актуальних проблем.

В Україні продовжується повзуча криза державної влади.

Різноблокова, розірвана система державної влади породжує нестабільність і самої системи державних органів. За три роки 5 разів змінювався склад уряду. Тричі переглядалися повноваження та внутрішня організація місцевих органів державної влади, що зумовило чисельні конфліктні ситуації на місцях. В Одеській, Вінницькій, Черкаській, Кіровоградській, Луганській областях, м.Києві такі протиріччя набули перманентного і відверто конфронтаційного характеру.

Зазначене — додаткове підтвердження необхідності невідкладного розгляду Верховною Радою проекту Закону про державну владу та місцеве самоврядування, практичної реалізації його положень.

(Продовження на 7-й стор.).

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Фактично мова йде про здійснення державно-політичної реформи. Ситуація в суспільстві не дозволяє і далі зволікати з прийняттям рішення з цього питання.

Зазначений законопроект прийнято Верховною Радою у першому читанні ще у грудні минулого року. Але до цього часу парламент так і не розглянув його остаточно. Хоча комісією з представників усіх фракцій Верховної Ради та Адміністрації Президента узгоджено найсуттєвіші розбіжності. Це по суті відкриває дорогу до остаточного прийняття Закону. І я просив би Верховну Раду невідкладно повернутися до нього. Не хотів би ще раз загострювати вашу увагу на тих наслідках, які можуть виникнути, якщо Президент і Верховна Рада не знайдуть тут порозуміння.

Одразу за прийняттям Закону про владу спільними зусиллями мають бути напрацьовані і прийняті законодавчі акти, які регламентують діяльність Кабінету Міністрів, місцевих органів виконавчої влади.

Паралельно треба прискорити роботу над проектом Конституції України. Відпрацювати механізм її прийняття, оскільки тільки через цей Основний Закон, ухвалений прямим волевиявленням народу, ми зможемо домогтися сталої влади, політичної та економічної системи суспільства, забезпечити незворотність розпочатих перетворень.

Держава має забезпечити становлення й утвердження єдиного інтегрованого правового поля. На сьогодні в ньому ще занадто багато білих плям, неврегульованих важливих сфер суспільних відносин. Не встигають за вимогами часу ні Президент, ні уряд, ні парламент. На реалізацію нової економічної політики, проголошеної у жовтні минулого року, необхідно було розробити і прийняти 77 законів. Прийнято лише 7.

Президент і уряд визнають справедливість критики з приводу повільної підготовки законопроектів. Але й Верховна Рада має не тільки розглядати, але й активно напрацьовувати нові закони, повною мірою реалізовувати своє основне призначення.

Враховуючи економічні втрати, які несе суспільство від відсутності важливих законів, спрямованих на оптимізацію економічних відносин, Президент буде і надалі активно використовувати надане йому право заповнювати своїми Указами білі плями у правовому полі до прийняття відповідних законів Верховною Радою.

Маючи на увазі необхідність прискореної розбудови правової бази нового суспільства, нагальну потребу об'єднання зусиль народних депутатів із органами виконавчої влади у підготовці законопроектів, прийнято рішення про утворення Комітету законодавчих ініціатив як дорадчо-консультативного органу при Президентові України. До роботи у ньому запрошуються усі народні депутати.

На розвинену правову базу має спиратися місцеве самоврядування, яке ми сьогодні започатковуємо. Воно повинно регулюватися окремим законом, який би був логічним продовженням Закону про владу.

Нам взагалі належить спільно опрацювати нову регіональну політику. Я хотів би ще раз наголосити, що суть такої політики полягає в розширенні самостійності і відповідальності місцевих органів влади і управління у вирішенні завдань життєзабезпечення і розвитку територій, міст, селищ і інших населених пунктів з урахуванням місцевої специфіки, соціально-економічних особливостей і культурно-історичних традицій. Така децентралізація влади і відповідальності не лише не послабить, а навпаки, посилить загальнодержавні інститути влади, оскільки дозволить зосередитись на ключових проблемах державного будівництва.

Нова регіональна політика потребує цілої системи цілеспрямованих і взаємопов'язаних законодавчих і нормативних актів. Її основним практичним інструментом має стати чіткий законодавчий розподіл повноважень, відповідальності, а, відповідно, і фінансово-економічної бази між загальнодержавним, територіальним і місцевим рівнями управління.

Оскільки усі громадяни живуть в конкретних містах і інших населених пунктах, і саме там виникає необхідність повсякденного вирішення основних соціальних проблем, то, природно, центр ваги управління соціальною сферою повинен бути перенесений саме на цей рівень. Я про це вже казав раніше. Соціальна інфраструктура, комунальне господарство, житлове і цивільне будівництво, освіта, охорона здоров'я і громадського порядку — все це повинно перейти головним чином до компетенції місцевих органів влади і складати головний зміст їх діяльності. Зрозуміло, що це повинно супроводжуватись створенням адекватної незалежної фінансово-економічної бази місцевого самоврядування, тобто закріпленням за ним необхідної муніципальної власності і джерел бюджетних прибутків.

Таким чином, зміст нової регіональної політики полягає не в адміністративно-управлінських маніпуляціях, а в розумній з точки зору соціально-економічної доцільності, децентралізації влади і адекватного розподілу повноважень, відповідальності і фінансово-економічної бази.

Зрозуміло, передаючи на рівень місцевого і територіального самоуправління основну долю відповідальності за соціальну інфраструктуру і соціальний розвиток, держава зберігає за собою здійснення загальнонаціональних соціальних програм. Мається на увазі забезпечення й інших соціальних гарантій, які встановлюються законом, фінансування загальнонаціональних об'єктів культури, окремих учбових закладів, об'єктів і програм охорони здоров'я, а також надання мотивованої конкретними умовами цілеспрямованої фінансової допомоги регіонам.

Підсумовуючи, можна констатувати, що нова регіональна політика — це відмова від стосунків між рівнями адміністративної супідрядності, за яких одне й те ж питання вирішується на всіх рівнях шляхом бюрократизованих процедур погодження зверху донизу і заміна їх чітко визначеним розподілом компетенції кожного рівня. Одночасно повинно бути зрозумілим, що перехід до нової регіональної політики — це перш за все перехід до нової податково-бюджетної політики, заснованої на законодавчому закріпленні прибутків як місцевих, так і обласних бюджетів, причому на умовах, однакових для усіх регіонів.

Викладені підходи щодо докорінної перебудови регіональної політики знайдуть своє обгрунтування в концепції «Нова регіональна політика», яка нині опрацьовується. Вона буде внесена на розгляд Верховної Ради.

* * *

Не можна бездіяльно спостерігати за відставанням у своєму розвитку судової влади. Для прискорення здійснення судової реформи, напрацювання конкретних пропозицій щодо зміцнення судів та забезпечення їх реальної незалежності, пропоную створити спільну комісію Президента, Верховної Ради й Верховного Суду України. Доручити цій комісії представити нам узгоджену концепцію судової реформи не пізніше липня цього року.

Президент ще раз підтверджує свої наміри ініціювати обрання Конституційного суду одразу ж після прийняття Закону про державну владу і місцеве самоврядування.

Держава має обов'язково отримати перемогу в суперництві із «п'ятою владою». Я вже неодноразово характеризував це небезпечне суспільне явище. Перші позитивні результати, які отримані минулого року на цьому напрямку діяльності, відомі. Однак ми критично оцінюємо зроблене.

Знищення цієї ракової пухлини суспільства вимагає мобілізації усіх його здорових сил.

На сьогодні значна частина державних і неурядових структур виступають сторонніми спостерігачами розпочатої нами боротьби.

У багатьох випадках осторонь залишаються навіть засоби масової інформації. Сила преси — у власних журналістських розслідуваннях. У наданні можливостей публічних виступів реальним свідкам тих чи інших масштабних зловживань та махінацій. На такому рівні протидіяти криміналітету наш журналістський корпус поки що не готовий.

З об'єктивних і суб'єктивних причин правоохоронні органи не можуть повною мірою протидіяти зловживанням і корупції. Ми не можемо вирішити навіть елементарні завдання комплектування їх висококваліфікованими кадрами. За минулий рік в слідчі органи не прийшов працювати жоден випускник цивільних юридичних вузів або факультетів. В той же час фінансові махінатори, які проходять по кримінальних справах, навчалися в кращих центрах по підготовці високопрофесійних спеціалістів за кордоном.

Остаточно не сформована правова база для боротьби зі злочинністю. Неодноразові звернення Президента, керівників правоохоронних відомств до вас, народні депутати, залишилися без належної реакції.

Так і не ухвалено такі важливі закони, як закон про корупцію, про судоустрій України, про запобігання злочинності на ринку цінних паперів. Не прийняті нові Кримінальний та Кримінально-процесуальний кодекси.

Які додаткові заходи передбачається задіяти для посилення протидії «п'ятій владі»? Буде прийнято рішення про створення Національного бюро розслідувань. Для його становлення як самостійного правоохоронного інституту вимагається внести ряд змін і доповнень до чинного законодавства. Відповідні проекти будуть представлені Верховній Раді, і я прошу розглянути й прийняти їх у найбільш стислі строки.

Академія правових наук підготувала програму, яка об'єднує ряд конкретних наукових проектів, спрямованих на посилення прав і бази боротьби із злочинністю. Ці проекти будуть розглянуті в Адміністрації Президента і подані Верховній Раді в порядку законодавчої ініціативи.

Президент і уряд й надалі проводитимуть принципову лінію на збереження в Україні миру та злагоди, запобігання будь-яким силовим конфліктам, гострим зіткненням, усунення суб'єктивних і послаблення об'єктивних чинників такого розвитку ситуації. Як і раніше, ми переконані — ні економіка, ні суспільство загалом такого конфлікту не витримають. Про це свідчить і драматичний досвід держав — колишніх республік СРСР.

Динамічно розвиваються події довкола Криму. Вони вам добре відомі, тому вважаю за можливе не робити їх детальний аналіз. Зазначу лише, що узгоджені дії Верховної Ради і Президента щодо локалізації хронічної кризи на півострові були своєчасними і об'єктивно необхідними.

Сьогодні є всі підстави вважати, що закладені основи цивілізованого, мирного розв'зання найбільш потенційно небезпечного конфлікту в Україні. Для подальшої нормалізації ситуації Президент вважає за необхідне вжити такі заходи.

По-перше, керівництво України і надалі буде надавати фінансово-економічну підтримку регіонові. Крим — це невід'ємна складова України, тут мешкають наші співвітчизники, і ми не можемо залишати їх напризволяще, якщо певною мірою в їх негараздах винні керівники, обрані ними ж. За моїм дорученням 30 березня відбулося засідання Кабінету Міністрів України, на якому розглянуто питання соціально-економічного розвитку Криму. Напрацьовано конкретні заходи щодо організації ефективного функціонування народногосподарського комплексу автономії. Президент буде здійснювати особливий контроль за їх реалізацією.

По-друге, населення Криму має бути впевненим, що ніхто не зазіхає на статус автономії Криму, що йому гарантуються права на організацію національно-культурного життя, вільного використання як української, так і російської і кримськотатарської мов, вирішення ряду інших питань, природно притаманних автономії.

По-третє, необхідно повною мірою реалізувати всі рішення, які прийняті. При цьому має бути виключена будь-яка можливість використання сили.

За дорученням Президента України Крим визначено як зону особливої відповідальності центральних правоохоронних органів. Ними будуть і надалі здійснюватися операції, спрямовані на підвищення безпеки громадян, недопущення подальшого зрощення влади з криміналітетом, нейтралізацію бандитських угруповань.

По-четверте, треба зберегти керованість автономією. Виходячи саме з цього завдання, Президент видав Указ щодо утворення на півострові чіткої вертикалі виконавчої влади з її тимчасовим підпорядкуванням уряду України. Таке рішення було прийнято, в т.ч. і з врахуванням звернень уряду Криму, керівників місцевої влади та трудових колективів. До речі, ця ситуація також переконливо свідчить про необхідність реалізації відомих принципів законопроекту про владу.

Ми відзначаємо виваженість позиції, яку зайняли у цьому питанні Президент і уряд Росії. Вона була коректною, значною мірою сприяла нормалізації ситуації.

Впродовж всього часу Президент, виконавча влада намагалися активно сприяти утвердженню демократичних традицій в громадсько-політичному житті суспільства, розбудові надійних засад громадянського суспільства. Така політика орієнтована на формування третього стабілізуючого фактора. У минулому та поточному роках офіційного визнання як загальноукраїнських набули ще 8 партій, а всього їх зареєстровано 38. На кінець березня 1995 року Мінюстом України легалізовано 598 об'єднань громадян. Фактично в Україні склалася мультипартійна система. Проте зараз намітився процес укрупнення партій. І це, напевне, позитивне явище.

Є, на жаль, підстави і для тривожної констатації: значна частина партій здебільшого кристалізує конфліктні інтереси, розбіжності та суперечності, які існують в суспільстві. Ми переживаємо своєрідну політичну моду на опозицію, за якою, на жаль, у багатьох випадках приховується відсутність конструктиву, позитивних програм. Особливо небезпечною є політизація економічних проблем. Політична упередженість заважає вирішенню багатьох конкретних економічних питань. Зокрема, протидія приватизації, співробітництву з міжнародними фінансовими організаціями, несприйняття широкого залучення іноземного капіталу в економіку України створюють серйозні перешкоди у здійсненні антикризової політики.

Нам треба активніше сприяти зламу цих стереотипів, вчитися на досвіді наших сусідів. Візьміть західні постсоціалістичні країни та країни Балтії, де приблизно схожі економічні і політичні умови з українськими. Тут здійснено глибоку лібералізацію економіки, широке роздержавлення, правовими засобами надійно утверджена приватна власність. Така політика призвела до зупинення спаду виробництва, до стабілізації валюти і, як наслідок, до підвищення життєвого рівня населення.

Деякі партії використовують скрутну економічну ситуацію для нарощування критичних настроїв серед населення, підбурювання невдоволення. Така політика недалекоглядна. Без непопулярних заходів — виживання економіки сьогодні неможливе.

На жаль, лідери партій не зуміли поки що налагодити роботу з укладення угоди про громадянську злагоду, до якої зикликав Президент. Однак при всій гостроті протиріч партії не переходили межу, за якою небезпека громадянського конфлікту стає реальністю.

Це серйозне політичне надбання, і його треба дбайливо оберігати та зміцнювати як один з гарантів утримання суспільного спокою.

Незважаючи на строкатість політичного спектру України, різнополюсні орієнтації політичних сил, Президент підтримував регулярний діалог з усіма партіями, у тому числі опозиційного спрямування. Жодна з конструктивних пропозицій не залишалася без уваги.

На аналогічних засадах розвиватимуться стосунки Президента з громадсько-політичними інститутами і надалі.

Для розширення взаємодії з політичними партіями, зміцнення довіри між державою і суспільством при Президентові України створюється Громадська палата як консультативно-дорадчий орган.

Завершена робота над проектом закону про політичні партії, який має законодавчо підтримувати розвиток цього важливого суспільного інституту, окреслювати правове поле його діяльності, створювати надійні, а головне — працюючі механізми відторгнення екстремістських сил.

В Україні своєрідний ренесанс сьогодні переживає релігія. На її території офіційно діє близько 16,5 тисячі громад 67 конфесій, напрямів і спрямувань. Однак релігія далеко не завжди виступає консолідуючим чинником суспільства. У міжконфесійні та міжцерковні конфлікти втягнуто 65 відсотків усієї релігійної мережі України, мільйони віруючих. На цьому грунті виникло понад 600 малих

(Закінчення на 8-й стор.).

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

«гарячих точок». Цьому сприяло і некоректне у недалекому минулому ставлення до окремих релігійних об'єднань органів влади. Негативні наслідки викликає грубе втручання у міжконфесійні справи та майнові суперечки не тільки окремих партій, політиків, а й деяких народних депутатів України, місцевих керівників.

Президент буде посилювати контроль за дотриманням чинного законодавства про свободу совісті, до відповідальності притягуватимуться усі порушники законодавства, незалежно від посад, які вони обіймають, до яких громадсько-політичних об'єднань вони входять. Відновлюватиметься, де це необхідно, статус-кво щодо культових споруд.

Для подальшої нормалізації ситуації в релігійному середовищі передбачається запропонувати утворити під патронатом Президента Всеукраїнську раду церков.

У багатонаціональних державах, до яких, безумовно, належить і Україна, надзвичайну важливість та делікатність має сфера національної політики, мета якої — утвердження ідеї України як Вітчизни усіх громадян, котрі пов'язали свою долю з українською землею. Ми повинні виходити з того, що для росіян, представників усіх інших національних груп в Україні — наша країна не друга, а єдина Вітчизна. Відповідно треба було б запровадити в життя абсолютно коректне в державно-політичному і соціальному аспектах визначення «український народ».

У поточному році належить розробити і закласти підвалини реалізації концепції державної національної політики, яка б значно просунула нас на шляху задоволення національних потреб і почуттів громадян України, сприяла становленню дійового, несумісного з національною обмеженістю, патріотизму, без якого немислиме будівництво цивілізованої держави.

Важливу роль у гармонізації суспільних відносин відіграють профспілкові організації. Їх активне опанування виконавчій владі не дозволяє переходити у здійсненні антикризових заходів межу, за якою починається «ланцюгова реакція соціального вибуху». Президент, уряд розуміють це, ставляться до критичних виступів профспілок як до природного і необхідного фактора захисту соціальних прав населення. Водночас я звертаюся до профспілок з проханням адекватно оцінювати реальні економічні можливості держави. Вони сьогодні вкрай обмежені.

Утримуватися від страйкових форм боротьби, обстоювання ініціатив щодо соціальної підтримки, які не можуть бути забезпечені матеріальними ресурсами, розбалансовують бюджет, економіку загалом, в результаті призводять до нових «інфляційних хвиль», які нерозривно пов'язані із подальшим зубожінням населення.

Звертаючись до проблем консолідації суспільства, не можу обійти увагою діяльність засобів масової інформації — цього дзеркала і барометра українського життя.

Нещодавно українська преса стояла на межі загибелі. В нинішньому році, нарешті, зламана згубна тенденція. Вперше за останній період зросли тиражі як загальнонаціональних, так і регіональних видань. В усіх областях та в Криму передплатні обсяги газет нашої держави переважають за показниками колишні союзні, а тепер — російські видання.

Цей позитивний поворот — результат набуття редакційними колективами власного досвіду виживання в нових обставинах та практичної, а не словесної підтримки з боку держави.

В загальному контексті нашого курсу на консолідацію українського народу особливого звучання набуває підготовка до 50-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні.

Це свято — ще один стимул до реалізації ідеї загальнонаціонального єднання, яку обстоює Президент, підтримують усі здорові сили суспільства.

Президент і надалі докладатиме всіх необхідних зусиль для забезпечення сприятливих зовнішніх передумов для здійснення ефективної внутрішньої політики. Це є четвертий стабілізуючий фактор.

Загальні підсумки нашої зовнішньополітичної діяльності за останні півроку є підстави вважати позитивними. Міжнародний авторитет України значно підвищився. Головною причиною цьому стали миролюбна політика нашої держави, приєднання до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, початок широких економічних реформ, більш активна і гнучка політика у Співдружності Незалежних Держав.

Країни СНД, як і раніше, — зона наших першочергових інтересів. Про це переконливо засвідчують дані, викладені у письмовій доповіді.

Враховуючи зазначене, необхідно зробити принципової ваги висновок: по суті ці регіональні інтереси є часткою наших національних інтересів. Без координації зусиль, без економічної стабілізації регіону загалом, без взаємодопомоги Україна буде виходити з кризового стану набагато довше, з більшими руйнівними наслідками, якщо взагалі такий вихід наодинці можливий. Тільки об'єднавши зусилля, ми здатні припинити руйнування індустріального потенціалу та деінтелектуалізацію наших країн, витіснення нас на узбіччя світового розвитку.

Лінія на посилення співпраці України в межах СНД, зміцнення стратегічного партнерства з Росією була проголошена в жовтні минулого року, і виконавча влада неухильно дотримується її.

Нам добре відома протидія такій політиці певних політичних сил. Але і Президент, і парламент повинні керуватися незалежними економічними, політичними розрахунками, геополітичними прогнозами.

Ототожнювати СНД з Росією, видавати її за інструмент Москви є певним свідченням національної самоневаги, меншовартісної ментальності, відкиданням можливості використання Співдружності в інтересах України. СНД — організація 12 незалежних держав з їх національними інтересами, різним ставленням до процесів взаємного співробітництва й інтеграції. Про це свідчать хоча б контакти в останні місяці з керівниками Грузії, Туркменистану, Молдови та інших держав — учасниць СНД.

Водночас стосунки з Росією для нас були, є і будуть стратегічно важливими і пріоритетними.

Ми виходимо із розуміння неминучості інтеграційних процесів в межах СНД, підтримуємо ідею Президента Російської Федерації Б. Єльцина щодо різношвидкісної інтеграції. Інтеграція, на нашу думку, має бути і різнорівневою. Найбільш прискорено вона може розвиватися в економічній сфері, чому могли б сприяти спільні фінансово-промислові групи та транснаціональні корпорації з Росією, іншими сусідніми державами. З цього приводу могла б бути підписана відповідна міжурядова угода. Було б доцільним розробити українсько-російську програму підтримки фінансово-промислових груп.

Треба відновити роль України і як основного партнера Росії по транзиту її експортно-імпортних вантажів.

Ми поступово втрачаємо те, що мали за часів єдиного транспортного комплексу колишнього СРСР. Росія з великими витратами будує нові нитки трубопроводів через Білорусь, власні порти на Чорному та Балтійському морях, тоді як існуючі об'єкти транзитної транспортної інфраструктури України завантажені наполовину.

Кабінету Міністрів доручено проаналізувати зазначені проблемні питання, напрацювати відповідні пропозиції і, не гаючи часу, розпочинати з російською стороною спільну практичну діяльність. Президент буде надавати необхідну допомогу і постійно триматиме ці питання на контролі.

Водночас Україна, як і раніше, буде відстоювати принципи рівноправності та взаємовигідності відносин між Україною і Росією, іншими державами—учасницями СНД.

Але нам треба бути реалістами, розуміти, що політика Росії спрямована на першочергове задоволення своїх національно-державних потреб. І неправильно трактувати такі дії, як виключно антиукраїнські. Ми також повинні орієнтуватися на реалізацію своїх власних інтересів і будемо шукати форми розумного узгодження інтересів обох держав, можливості рівноправної співпраці. При цьому Президент чітко дотримується позиції, що найскладніша економічна ситуація, велика заборгованість не можуть розв'язуватися за рахунок порушення територіальної цілісності та суверенності нашої держави.

Щодо намірів відновлення СРСР, то будь-яке відтворення Радянського Союзу сьогодні об'єктивно неможливе. Колишні союзні респбуліки вже мають різну природу своїх економічних та політичних систем. І вони не можуть бути поєднані без силової реорганізації. Які будуть наслідки такої політики, пояснювати не треба. Це мають розуміти навіть щирі прихильники відновлення Союзу. Історію повернути неможливо. Треба послідовно рухатися вперед. Знаходити такі нові форми взаємостосунків наших держав, які б позбавили народи штучних обмежень у розвитку їх взаємин, відкривали найбільш широкі можливості спілкування і співпраці. Європейська спільнота відпрацьовує такі нові форми співіснування, і нам необхідно використовувати їх досвід, накопичувати свій власний.

Водночас Україна є і буде незалежним суб'єктом міжнародних відносин, буде активно розбудовувати систему взаємостосунків із західними країнами, країнами—сусідами Центральної і Східної Європи, державами, що розвиваються, міжнародними організаціями.

Протягом останніх місяців відбуваються важливі позитивні зміни у відносинах із Заходом. Можна, наприклад, констатувати, що рівень стосунків, досягнутий між Україною і США, Канадою, ФРН, Японією, рядом інших впливових західних країн, на сьогодні максимально сприятливий з точки зору підтримки суверенітету України. На західному напрямку створено необхідні сприятливі зовнішні умови для продовження і активізації курсу економічних перетворень, виведення України з економічної кризи.

Принципової ваги у зв'язку з цим набуває визнання за Україною статусу держави з перехідною економікою.

Нинішній рік буде важливим і в контексті подальшого розширення нашого співробітництва з європейськими структурами — ЄС, НАТО, Радою Європи та ОБСЄ.

Адже сьогодні участь і значення України у європейській політиці далекі від наших можливостей. Справді всебічного розвитку набувають наші двосторонні зв'язки лише з ФРН і північноєвропейськими країнами.

Від нас з вами залежить, чи зможе Україна вже цього року стати повноправним членом Ради Європи. На завершальному етапі нам конче потрібні взаємопорозуміння і спільні дії між виконавчою та законодавчою гілками влади.

Президент критично оцінює наслідки реалізації поставленого у жовтневій доповіді завдання зовнішньоекономічного прориву в країни, що розвиваються.

Ми втрачаємо тут традиційні зв'язки. Це неприпустимо.

Значна перспектива проглядається у співробітництві України з державами Африки, Близького та Середнього Сходу.

Експорт широкої номенклатури промислових товарів, спорудження і модернізація ряду індустріальних об'єктів, співробітництво в галузі оборони, пошук та видобуток корисних копалин, імпорт та транзит енергоносіїв, залучення інвестицій з цих країн, підготовка кадрів — все це лише частковий перелік реальних і довгострокових зон спільних інтересів.

Міністерству зовнішньоекономічних зв'язків, МЗС спільно з галузевими міністерствами доручено розробити перспективну програму розвитку співробітництва із країнами, що розвиваються, забезпечити її реалізацію.

Реконструкція «південного вектора» торговельно-економічного співробітництва України багато в чому дозволить не допустити інтеграції нашої держави в світову економіку в якості постачальника лише сировини в західні країни та ринку дешевої робочої сили. Президент і уряд будуть максимально сприяти посиленню цього напрямку нашої зовнішньоекономічної діяльності.

Концентруючи основні зусилля на подоланні системної кризи українського суспільства, треба особливо уважно ставитися до нашої оборонної політики та підтримки національної безпеки. Нам необхідно політичними заходами уникнути реальних зовнішніх загроз, які б обумовили додаткові витрати на оборону, унеможливити конфлікти із сусідніми державами. Участь України у системі європейської безпеки — ключ до вирішення питання національної безпеки нашої країни сьогодні і в майбутньому. Україна братиме у цьому процесі найактивнішу участь.

Водночас ми будемо приділяти необхідну увагу розбудові власних Збройних Сил. Всі складові української воєнної машини потребують модернізації та реформування.

В травні цього року Рада національної безпеки ще раз розгляне хід підготовки комплексної, концептуально обгрунтованої програми реформування Збройних Сил України. Необхідно врешті-решт оцінити, які Збройні Сили ми маємо сьогодні реально, чи правильно витрачаємо кошти на армію і як перебудувати Збройні Сили, щоб забезпечити воєнну безпеку держави, враховуючи нашу економічну скруту.

Шановні народні депутати!

Минулий рік, як я вже наголошував, був надзвичайно складним для нашої держави. Криза, яка руйнує українську економіку, дестабілізує суспільство, обумовлює зубожіння наших співвітчизників, має могутній деструктивний потенціал. Всі ми це добре відчуваємо. Однак в суспільстві є реальні можливості її подолати. Для цього щонайперше ми маємо вирішити дві найголовніші проблеми.

Перша — забезпечити єдність у здійсненні стратегічної політики всіх гілок державної влади. Треба пам'ятати відомий вислів — державу може зруйнувати не лише зброя. Якщо законодавча і виконавча влада не знайдуть порозуміння, спільних підходів до розв'язання принципових проблем економіки та духовного життя суспільства, не визначаться щодо підвалин будівництва нової України, — у нас немає шансів не лише на гідне майбутнє, а й взагалі — на виживання. Ми усі це маємо глибоко усвідомити.

Останнім часом в діях виконавчої та законодавчої влади з'явилися ознаки давно очікуваного суспільством взаєморозуміння та конструктивізму.

Це виявилося, зокрема, у прийнятті виключно складних рішень по Криму, схваленні у першому читанні бюджету.

Хочу вірити, що така узгодженість не носить кон'юнктурного характеру. Підтвердженням цього має стати невідкладне прийняття закону про владу, який покликаний вирішити одне з найболючіших питань розбудови не лише національної економіки, а й державності загалом.

У цьому зв'язку звертаюсь до Президії Верховної Ради з пропозицією винести цей закон на обговорення сесії вже наступного тижня. Прошу всіх народних депутатів надати йому необхідної підтримки.

Перед цим слід остаточно визначитися щодо бюджету. Верховна Рада має підтвердити тут державний підхід, глибоке розуміння ситуації. Нам не потрібен бюджет заради бюджету. Він повинен бути реальним, а значить жорстким. Якщо піддамося популістським настроям, віддамо перевагу політичним інтересам, а не точним розрахункам і тверезим оцінкам наявних ресурсів, то заблокуємо будь-яку перспективу економічної стабілізації. Усі антикризові заходи, про які йшлося, залишаться порожніми деклараціями.

Розгляд бюджету як і прийняття Закону про владу — серйозний іспит на нашу здатність до узгоджених дій, плідної співпраці в ім'я загальнонаціональних інтересів.

Друга проблема. Ми ніколи не піднімемося до рівня країн-лідерів, якщо економічне відродження України не стане загальнонаціональною об'єднуючою ідеєю. Тільки цей стрижень, посилений духовним єднанням, здатний консолідувати народ, спрямувати зусилля на відтворюючу працю. Нам конче необхідно виявити терпимість саме в час здійснення антикризових заходів, мужність у подоланні труднощів. Свідомо підтримувати зміцнення дисципліни і порядку, пріоритет економічних інтересів над усіма іншими. Ми маємо чесно і самовіддано працювати на загальнодержавні цілі.

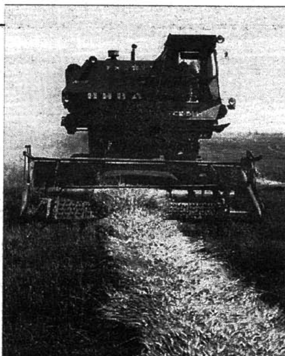
Лише усвідомивши себе як націю, яка не хоче жебракувати, яка здатна примножувати своє національне багатство, створювати кращі в світі технології та продукцію і завойовувати тим самим повагу до себе, лише за цих умов ми станемо сильнішими за обставини, вийдемо із скрути, без сорому будемо дивитися в очі прийдешнім поколінням.

Дякую за увагу.

Друкується з комп'ютерного набору агентства Укрінформ.

За рік комбайна не зробити

Урожай-95

А *ЩЕ через два із збиральною технікою в сільському господарстві України буде справжня катастрофа. Допомогти селянам «протриматися» до того часу, коли підуть з конвеєра перші вітчизняні комбайни, збирається кіровоградське АТ «Ремонтно-механічний завод імені В.К.Таратути».*

Місяців через три розпочнуться жнива. Гарні озимі вруна обіцяють добрий урожай. А ось чим його збирати? Через брак коштів господарства нової техніки майже не закупили. Не придбали і запчастин, оскільки основний постачальник, гігант-монополіст АТ «Ростсільмаш», почав диктувати свою політику українським партнерам.

Та як би там не було, а косити треба. І сільські умільці змушені якось «викручуватися», складаючи один агрегат з двох, а то й з трьох комбайнів. За прогнозами, через це з 96,6 тисячі наявних в Україні «степових кораблів» у загінки вийде менше половини.

Директор ремонтно-механічного заводу Віктор Тіунов про біди механізаторів знає не з чужих слів. Підприємство постійно займалося ремонтом сільськогосподарської техніки, тракторних моторів, виготовленням тракторних навантажувачів. Має пристойний технічний і кадровий потенціал. То кому ж як не їм підтримати селян?

— Нової техніки зараз їм не купити, стару та зношену ремонтувати нічим, — говорить директор. — Тож і виникла ідея взятися за реставрацію й модернізацію найпоширеніших в Україні зернозбиральних комбайнів СК-5А та СК-5М «Нива». Поспілкувавшись із спеціалістами зі Всеукраїнського центру випробування сільськогосподарських машин, що міститься в Гребінках, з'ясували, що значну кількість зерна вони втрачають через те, що клавішні соломотряси на 1,2 метра коротші від зарубіжних.

Так народилася ідея, яку Тіунов разом з професором Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування Петром Сисоліним намагаються втілити в життя. Це додатковий молотильний апарат, який буде встановлено в похилий камері жниварки. Пропускна спроможність агрегата зросте майже на третину: від нинішніх 5 кілограмів за секунду до 6—8. А це майже на рівні не лише «Дону-1500», а й західного «Домінатора». Вже на нинішні жнива повинно вийти кілька модернізованих машин, і в разі вдалого експерименту можна буде перейти до масового виробництва.

Щоправда, у відділі технічної політики облсільгосппроду, куди я звернувся з проханням прокоментувати заводське нововведення, звістку зустріли веселим сміхом:

— Та на «Ниву» вже більше нічого ставити і вдосконалювати, — заявив Віктор Радченко, інженер першої категорії. — Вона вичерпала свої можливості.

Проте, вислухавши уважніше, задумалися: може, й справді в цьому щось є. Пообіцяли ознайомитися з кресленнями, готовим пристроєм і висловити свою думку. Нам до створення власного вітчизняного комбайна поки що далекувато. Півтора року тому велися переговори з датчанами про випуск спільного зернового комбайна в Рівному. Досі не випускають. Було доручено конструкторському бюро «Південне», що в Дніпропетровську, яке проектує надсучасні ракети, зробити комбайна, але й досі роблять.

А як же пропозиція Тіунова, який збирається не лише реставрувати, а й виготовляти запасні частини, залучивши до цього колег з інших заводів? Хіба це не вихід?

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

Молочні ріки в кисільних берегах

текли на виставці в Полтаві. Але чому з'явилося відчуття, наче на вуха локшини навішали?

Роздуми після виставки

Д *ВОДЕННУ виставку-нараду переробної промисловості Полтавщини один з її учасників, голова колективного сільськогосподарського підприємства, оцінив так: «Доки нас годуватимуть цією показухою? Нехай краще борги повернуть. Завтра у поле, а в мене сім тракторів зламані стоять. Купити запчастини ні за що: сиджу на картотеці». То, може, бізнесменів зацікавив номенклатурний захід?*

Зустрівши знайому «фірмачку», почув: «Була, була на виставці. Але в такі «заморочки» вже не вірю. Сьогодні вигідніше завезти продукти хоч би і з Польщі. Вони набагато дешевші за полтавські».

А переробник що? Як висловився заступник голови облвиконкому, більшу частину з них «пригнали до Полтави палицею». Отож, уже після першого дня половина розбіглась по домівках. Знову ж таки хтось знаючий невесело пожартував: «Вантажити потяги з тушонкою на Росію». Особисте враження вирішив звірити з Котляревським. Точніше, з його описом дарів полтавської землі у знаменитій «Енеїді». Цитувати, гадаю, зайве. Самі зрозуміли, про що мова. Так-от, замулились молочні ріки в кисільних берегах української житниці. Та ще як! І вкотре пригадав слова Жванецького з відомої інтермедії про склад.

— А з продуктів у вас що є?

— А що вас цікавить?

— Мене цікавить поїсти...

Так-от, щодо поїсти, то на виставці було і випити, і закусити. Тим більше, на дурничку. Але ноги самі понесли мене до найближчого магазину, з якого харчується простий полтавець. І куди, за логікою, мають надходити домашні масло і ковбаса. Не скажу, що на полицях порожньо. Є і масло, але по п'ятсот тисяч, і ковбаса по сімсот, і маргарин по двісті, і олія по сто. Асортимент убогий, зате ціни... Ось де треба виставки влаштовувати!

Та оскільки облвиконкомівські мужі мислять масштабно, то обласну переробку вони порівняли зі старим конем і самі ж додали, що на ньому в ринок не в'їдеш. Рецепт омолодження видали перевірений: «Пам'ятайте і робіть відповідні висновки». Кінь хоч і старий, та з'їдає за молодого. Майже шістсот мільярдів карбованців заборгувала переробна промисловість виробникам сільськогосподарської продукції. Тим самим поставивши їх на коліна. І хто не звик чекати милостині, впрягається у ринкового воза. Так, КСП «Пашківське» Козельщинського району змонтувало імпортну переробну лінію і представило на виставці стільки ковбасних виробів, що аж подих перехоплювало. А додайте до цього ще продукцію хлібопекарні, олійниці, крупорушки... І таких прикладів по області набереться чимало. За ними — майбутнє. Саме це й лякає гігантів. Тепер вони просять державу захистити їх від... дрібного переробника, за чий рахунок вони все життя існували і кого обдирали до нитки.

Або така проблема, як випуск продуктів дитячого харчування. Зо два десятки років в області про неї говорять на найвищому рівні, проте все без толку. Хоча є потужний спеціалізований комбінат у Хоролі, є чи не найчистіша в Україні сировина. А зайдіть у магазин і спитайте про дитячі пюре або паштет, компот або кашу. Немає, та й завтра не буде.

Про торгівлю окрема мова. Вона хоч і нарікає на нестачу оборотних коштів, зате своєї вигоди не упускає. Ціни накручує астрономічні, бо в неї не болить голова, що товар зіпсується. А що ж залишається споживачеві? Невже задовольнятися сумнівними товарами з-за кордону?

І хто скаже, доки так триватиме? Як на мене, доти, доки нам усім вішатимуть локшину на подібних виставках.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

Футбол

ТІЛЬКИ РЕЗУЛЬТАТИ

Чемпіонат України. Перша ліга. 24-й тур: «Динамо- 2» — «Хімік» (Житомир) — 0:1. Гол: Задворний, 7. «Сталь» — «Закарпаття» — 4:0. Плотников, 25, 30, Бачкорія, 66, Олещенко, 69. «Бажановець» — «Карпати» — 2:0. Дяк, 5, Бєліченко, 37. «Буковина» — «Поліграфтехніка» — 1:0, Самардак, 80. На 62-й хвилині Філімонов («Б») не реалізував пенальті. «Норд-АМ-Поділля» — «Дніпро» — 3:0. Данилишин, 2, Тимченко, 24, Федорко, 59. «Нафтовик» — «Зірка-Нібас» — 0:0, «СТБС-Автомобіліст» — «Нафтохімік» — 0:1. Фокін, 23. СК «Одеса» —«Металіст» — 1:3. Васильків, 42 — Суворов, 37, 45, Майборода, 50. «Металург» — «Хімік» (Сіверськодонецьк) — 3:0. Єрпшов, 30, Бабич, 78, Коваленко, 87. Матчі «ЦСКА-Борисфен» — «Скала» та «Ворскла» — «Кристал» пройшли вчора, і на час підписання газети у світ їхніх результатів ми не мали.

Лідерство утримує «Зірка-Нібас», у якої 48 очок, 46 очок набрав «Металург», по 44 очки у «ЦСКА-Борисфена» та «Нафтовика», 41 — у «Поліграфтехніка».

Матчі 25-го туру відбудуться 9 квітня.

Друга ліга. 24-й тур: «Рось» — ФК «Львів» — 3:1, «Шахтар» — «Чорноморець-2» — 2:2, «Медіта» — «Таврія» — 2:0, «Динамо» (Л) — «Артанія» — 2:0, «Гарант» — «Меліоратор» — 3:2, «Сіріус» — «Чайка» — 2:0, «Віктор» — «Динамо» (С) — 1:0, «Галичина» — «Титан» — 2:1, «Газівник» — «Металург» — 3:1, «Явір» — «Дружба» — 1:1, «Десна» — «Азовець» — 0:1.

Очолюють турнірну таблицю «Явір» та луганське «Динамо», які мають по 48 очок. «Медіта» набрала 47 очок, «Газівник» — 46, у ФК «Львів» залишилося 43 очки.

Матчі 25-го туру будуть зіграні 10 квітня.

У номер

● *Маріуполь*

Ветерани — почесні громадяни

Міськрада народних депутатів Маріуполя назвала почесними громадянами цього приморського міста двох своїх земляків — фронтовиків-орденоносців. Ними стали колишній головний архітектор Маріуполя Олександр Митрофанович Веселов та голова первинної організації Спілки ветеранів війни Петро Маркович Манусов.

● *Чернігів*

Суботник для переможців

У Чернігівській області 8 квітня проводитиметься день трудової вахти «Шана ветеранам». Одноденний заробіток колективи перекажуть на рахунки рад ветеранів. Зібрані кошти підуть на матеріальну підтримку колишніх фронтовиків напередодні 50-річчя Перемоги.

● *Ізмаїл*

Формується бригада річкових кораблів

В Ізмаїльському гарнізоні закінчила роботу комісія ВМФ України по прийманню до складу українського флоту річкових кораблів та інфраструктури 116-ї бригади річкових кораблів Чорноморського флоту, розформованої на підставі директиви головного штабу ВМФ РФ.

Як повідомили у прес-центрі ВМФ України, у результаті було підписано акт приймання-передачі об'єктів, приміщень, споруд, катерів, суден, озброєння і боєприпасів, військової техніки та іншого майна бригади. Від ВМФ України акт підписав командир Північно-західного морського району капітан першого рангу Дмитро Українець, від Чорноморського флоту — перший заступник начальника штабу флоту контр-адмірал Анатолій Манченко. На базі розформованої 116-ї бригади ЧФ почалося формування бригади річкових кораблів ВМФ України. Командиром бригади призначено капітана першого рангу Миколу Мартіяна.

● *Ужгород*

Ужгородській унії — 350

24 квітня 1646 року в стінах стародавнього замку міста над Ужем було укладено Ужгородську унію. Рівно через рік буде 350-ліття цієї події. Святкування збігається також із 400-літтям Брестської унії.

Делегація українських єпископів на чолі з митрополитом Максимом Германюком обговорила план відзначення цих дат із Римською курією. Зокрема, владика Мукачівської єпархії Іван Семедій інформував про те, що 21 квітня 1996 року в Ужгороді на території згадуваного замку буде відправлено соборну архиєрейську службу Божу, того ж дня відбудеться концерт церковних хорів, а наступного — наукова конференція.

Звертаючись до Івана Семедія, Папа Римський Іоанн Павло II висловив побажання проголосити в 1996 році Блаженним закарпатського єпископа-мученика Теодора Ромжу, знищеного енкаведистами.

Після повернення на Закарпаття посланці Мукачівської єпархії розпочали підготовку до ювілею.

Запитання — відповідь

Дояркам пенсія в 50

Коли може вийти на пенсію жінка віком 47 років, яка працює в колгоспі дояркою понад 25 років і має трьох дітей? Мешкаю в зоні радіаційного забруднення.

Г. ЯНЧЕНКО.

Кудрівка Чернігівської області.

Роз'яснює Міністерство соціального захисту населення України.

Згідно з пунктом «д» статті 13 Закону України «Про пенсійне забезпечення», жінки, які працюють доярками (операторами машинного доїння) в колгоспах, радгоспах, інших підприємствах сільського господарства, мають право вийти на пенсію в 50-річному віці. При цьому стаж такої роботи має бути не менше 20 років (за умови виконання встановлених норм обслуговування).

Село Кудрівка віднесене до зони посиленого радіоекологічного контролю розпорядженням Кабінету міністрів України від 12.01.93 р. № 17-р. Але оскільки це сталося після 1.01.93 р., то дія статті 55 Закону «Про статус і соціальний захист громадян, які потерпіли внаслідок Чорнобильської катастрофи» не поширюється на його мешканців.

Мовою цифр

Під укіс...

За попередніми даними, валовий внутрішній продукт у січні — лютому порівняно з відповідним періодом 1994 року знизився на 12 процентів.

Обсяг промислового виробництва проти січня — лютого 1994 року скоротився на 14,1 процента. Особливо значним його падіння було на підприємствах легкої промисловості (на 42,2 проц.), машинобудування і металообробки (на 28,1), паливної промисловості (на 15,9), промисловості будівельних матеріалів (на 19,2), а також Тернопільської (на 44,7), Херсонської (на 36,1), Закарпатської (на 31,7) областей та Автономної Республіки Крим (на 30,1 проц.).

Всі ходять у боржниках

Кредиторська заборгованість між підприємствами й організаціями України і суб'єктами господарської діяльності країн СНД і Балтії збільшилась за січень 1995 року на 39 проц. і на початок лютого досягла 105,7 трлн.крб., дебіторська — відповідно на 7 проц. і 22,4 трлн.карбованців.

Кредиторська заборгованість українських підприємств торговим партнерам із Росії зросла за січень на 32 проц. і на 1 лютого становила 93,7 трлн. крб., Туркменистану — відповідно в 6,9 раза і 8,5 трлн. карбованців.

Обсяг кредиторської заборгованості між підприємствами і організаціями України за січень збільшився на 32 проц. і на початок лютого становив 903,7 трлн. крб., дебіторської — відповідно на 31 проц. і 640,5 трлн. карбованців. Перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською досягло 263,2 трлн. карбованців.

Прострочена кредиторська заборгованість підприємств і організацій за взаємними розрахунками й позичками банків у січні зросла на 42,5 проц. і на 1 лютого становила 241,8 трлн. крб., у тому числі 222,6 трлн. крб. (92 проц.) — заборгованість за взаємними розрахунками підприємств і організацій, 19,2 трлн. крб. (8 проц.) — прострочені за позичками банків.

Що нам інфляція готує

Оптові ціни на промислову продукцію, за попередніми даними, за 2 місяці ц.р. (порівняно з груднем 1994 року) підвищились на 43,9 проц. (у лютому проти січня — на 11,4 проц.).

Закупівельні ціни на продукцію сільського господарства за січень — лютий збільшились на 64 проценти.

Ціни на будівельно-монтажні роботи порівняно з груднем минулого року збільшились на 58 проц., в лютому проти січня — на 16 процентів.

Вартість вантажних перевезень на залізничному транспорті зросла від початку року на 74,2 проц., на автомобільному транспорті — на 32,2 процента. Вартість проїзду пасажирів на транспорті загального користування підвищилась на 83,2 процента.

Індекс інфляції споживчого ринку в лютому становив 118,1 проц. (у січні ц.р. — 121,2 проц.).

У номер

● *Київ*

Ліцензії видаватимуть. Але не всім

До 1 травня всі суб'єкти господарської діяльності, які отримали ліцензії Національного банку України на здійснення торгівлі та надання послуг за іноземну валюту, мають перереєструвати отримані раніше ліцензії.

На перереєстрацію приймають документи тільки від суб'єктів господарської діяльності, чий середньомісячний валютний доход 1994 року становив не менш як 70 тисяч доларів США. Винятки передбачено для підприємницьких структур, які виробляють і постачають до України медикаменти.

На думку спостерігачів, у такий спосіб НБУ прагне обмежити готівковий обіг ВКВ, тож не виключена можливість, що цей захід буде результативнішим, ніж спроба 18 лютого цього року.

● *Дніпропетровськ*

«Співдружність» — аудиторська компанія

У Дніпропетровську почала діяти перша в Україні аудиторська компанія. За словами її президента Олександра Єрмакова, наприкінці 1992 року, коли тільки почали засновуватись аудиторські фірми, він влаштувався на одну з них працювати за контрактом, а згодом перевірка підприємницьких структур так сподобалася, що закінчив Міжнародний університет аудиту.

За його ініціативою в компанію об'єдналося сім досі розрізнених аудиторських фірм і Академія бізнесу та права. Компанія створила потужний інформаційний центр, відкриває школу для початкуючих підприємців, помічників економістів, надає консультативні послуги щодо тих суб'єктів ринку, з якими ви збираєтесь співробітничати, бере активну участь у процесі масової приватизації тощо.

Актуальне інтерв'ю

Багаті не тільки плачуть...

***МИНУЛОГО РОКУ** майже 100 тисяч дітей та 31,5 тисячі сімей Запорізької області отримали понад 135 мільярдів карбованців матеріальної допомоги. Цього року згідно із Законом України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» з місцевих бюджетів області передбачалося сплатити до 600 мільярдів карбованців.*

Але чому після розгляду питання про використання бюджетних коштів підприємствами, установами і організаціями на виплату державної допомоги сім'ям з дітьми, виконавчий комітет облради вимагає від керівників... «повністю відшкодувати у місцеві бюджети безпідставно виплачені суми допомоги і встановити розміри адміністративних стягнень з винних службових осіб»? З цим запитанням наш кореспондент звернувся до заступника начальника фінансового управління Запорізького облвиконкому Василя ТИМОШИКА.

— Хоч як це прикро, а більшість з майже на 1800 підприємствах, де фіноргани перевірили виконання названого Закону, зафіксовано порушення. Це призвело до зайвої виплати 568 мільйонів карбованців. Є факти, коли допомога виплачується на підставі одних лише заяв громадян, без відповідних довідок про склад сім'ї, сукупний доход. Щоб не бути голослівним, наведу приклади. Асоціація сільгоспкооперативів «Росія» Бердянського району подібним чином сплатила 35 мільйонів карбованців, колгосп імені Куйбишева Пологівського району — понад 20 мільйонів, акціонерне товариство «Мебліторг» із обласного центру — понад 18 мільйонів, Запорізький титано-магнієвий комбінат — понад 6 мільйонів... Звичайно, нині це не такі вже й великі гроші. Але ж це було минулого року, коли мільйон ще був,чогось вартий. Нам, фінансистам, дуже образливо, коли гроші, які так важко дістаються державному бюджету, використовуються нераціонально й неощадливо. Ось були ми в обласній психіатричній лікарні. Виявили, що Комісії з надання допомоги не створено — немає відповідного наказу. Не показали нам і протоколів про призупинення допомоги. З'ясувалося, що бухгалтер самостійно визначала, кому і в якому розмірі надати допомогу. Написали керівникові лікарні про ці неподобства, просили якнайшвидше усунути недоліки. Ви думаєте, була якась реакція? Ні! Чергова перевірка лікарні працівниками контрольно-ревізійного управління виявила, що головний бухгалтер поцупила 113 мільйонів. А починалося все з маленького...

Тим часом 475 малозабезпечених сімей не змогли скористатися державною допомогою й не отримали майже 115 мільйонів карбованців. Багато керівників просто не хочуть читати законів. Уважно читати. Особисто б я у таких випадках називав би прізвища таких керівників по радіо та через пресу, підкреслюючи, з чиєї вини така-то сім'я лишиться без матеріальної допомоги. У нас найбільше горе-керівників у сільських районах: Пологівському, Кам'янсько-Дніпровському... Серед промислових велетнів Запоріжжя — на титатно-магнієвому комбінаті.

... Але є речі куди страшніші. У нас виявився новий узаконений паразитизм. Згідно із законом батьки, які не працюють і не зареєстровані в службі зайнятості, мають право отримувати допомогу на дітей в органах соціального забезпечення. Торік таким батькам виплачено допомоги на 7 мільярдів 8 мільйонів карбованців. Понад два відсотки загальних видатків допомоги сім'ям з дітьми! Ми проаналізували: що ж це за батьки? Виявляється, молоді, здорові, зайняті комерційними вояжами.

— Коли б хтось украв у держави 7 мільярдів, його б вважали злочинцем. Тут самі гроші роздаємо... Так витрачати гроші можуть тільки бідні... Багаті рахують свої гроші.

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

Громадська думка

Долар, він і в Києві долар

***СУЦІЛЬНА ДОЛАРИЗАЦІЯ** нашої економіки давно вже стала фактом. Проте; як щільно іноземна валюта, що недавно видавалась екзотичною і навіть небезпечною, оповила повсякденне життя пересічних людей?*

Чергове опитування киян, що його провів центр «Демократичні ініціативи», дослідило й ці питання. Було опитано 430 осіб, які представляють доросле населення столиці за основними соціально-демографічними показниками.

Результати виявилися просто вражаючі. Майже третина — 30 відсотків опитаних — відповіли, що вони самі або хтось у їхній родині заробляє валюту. Занзначимо, цю цифру слід вважати заниженою, адже не кожен, хто заробляє валюту, у цьому зізнається. А от купували щось за валюту торік значно більше — 48 відсотків, — тобто майже половина опитаних. Ще більше — аж 72 відсотки респондентів — відповіли, що обізнані з поточним курсом долара.

Та особливо вражають ці цифри, якщо подивитися на них за віковим поділом.

Заробляють валюту:
41 відсоток — віком до 30 років;
30 відсотків — віком 30—55 років;
14 відсотків — віком понад 55 років.
Знають курс долара:
91 відсоток — віком до 30 років;
78 відсотків — віком 30—55 років;
35 відсотків — віком понад 55 років.
Купували щось за валюту:
75 відсотків — віком до 30 років;
48 відсотків — віком 30—55 років;
9 відсотків — віком понад 55 років.

Звідси й результат опитування: переважна більшість респондентів — 42 відсотки — негативно поставилася до ймовірної заборони використання іноземної валюти в Україні (підтримують таку заборону 28 відсотків, не визначили свого ставлення — 30 відсотків). З цього питання позиції представників старших та молодших категорій виявилися діаметрально протилежні (див.табл.)

Чи вважаєте ви правильною заборону на використання іноземної валюти в Україні?

	18 — 29 років	30 — 55 років	55 років і старші
Так	18	27	44
Ні	61	42	14
Важко сказати	21	31	42

На жаль, віра у перспективи гривні серед населення виявилася надто малою. На запитання: «Чи вірите ви, що введення гривні зможе змінити на краще економічну ситуацію в Україні?» — ствердну відповідь дали лише 29 відсотків опитаних, не вірять у це значно більше — 42 відсотки і не змогли відповісти — 36 відсотків. Причому розбіжностей у цьому питанні не виявили навіть представники різних поколінь. Для порівняння: 1992 року віра у прийдешню гривню була набагато більша — у жовтні 1992 року позитивно оцінили перспективу введення гривні 62 відсотки опитаних серед киян і лише 37 відсотків — негативно.

Як урятувати кошти від інфляції?

Це життєво важливе питання, яке було поставлене під час опитування киян центром «Демократичні ініціативи», дало такі відповіді:

купити тверду валюту — 50 відсотків респондентів;

купити коштовності, золото, антикваріат — 33 відсотки;

вкласти у продукти, які можуть довго зберігатися, або купити якісь потрібні речі — 28 відсотків;

купити акції якогось з акціонерних товариств — 15 відсотків;

вкласти гроші у якийсь із комерційних банків під високий відсоток — 5 відсотків;

покласти на рахунок у державну Ощадкасу під відсоток — 4 відсотки респондентів;

важко сказати — 12 відсотків.

Як бачимо, найбільш надійним засобом зберегти кошти населення вважає купівлю твердої валюти.

У цьому одностайні як чоловіки, так і жінки (щоправда, серед жінок дещо більше бажаючих купувати коштовності — 36 відсотків і 29 відсотків — чоловіків).

Прихильність до валюти як засобу зберігання коштів посвідчили особи майже всіх соціальних груп та рівня освіти, за винятком людей літнього віку із початковою та незавершеною середньою освітою, пенсіонерів та різноробів, які віддають перевагу купівлі та зберіганню продуктів.

Особливо ж покладаються на валюту наймолодші — віком до 30 років.

Прес-служба «ДІ».

Курси валют

	КУПІВЛЯ			ПРОДАЖ		
	USD	DM	RUR	USD	DM	RUR
Сімферополь	152—154	95—100	29—31	156—157	110	31—33
Житомир	150	103	29—30	156	107	31
Вінниця	152	105	29	159	110	33
Кіровоград	152	95	30	157	100	33

РАДИКАЛЬНІ РЕФОРМИ НЕ ТЕРПЛЯТЬ СУЄТИ

Три міфи урядових програм

. На чому грунтуються наші урядові програми виходу з глибокої економічної кризи? В основному на трьох міфах.

Міф перший. Шляхом інвестицій в суперефективні промислові проекти закласти базу для валютних надходжень і за рахунок цього підняти до світової якості виробництва економіку в цілому.

Насправді такої можливості немає, бо у виробництві більш-менш складних виробів беруть участь на кооперативних засадах десятки суміжників, постачальників. Забезпечити якісну роботу всіх — практично неможливо. Щодо валютних надходжень, то у масштабі народного господарства їхня питома вага буде скромна.

Міф другий. Знову ж таки шляхом інвестицій підтягнути пріоритетні галузі. Головна ставка — на підприємства оборонного сектора після їх конверсії.

Та й це виявляється неможливим за існуючої ситуації: відсталі технології, недостатня культура виробництва. Окремі успіхи ВПК не можуть бути підтримані технологічними можливостями всього виробничого комплексу країни. В результаті науково-виробничий потенціал «оборонки» залишається поза робочим процесом.

Міф третій. Високу ефективність інвестицій забезпечуватиме надання їх переважно приватним власникам у галузях малого й середнього бізнесу.

Світова практика засвідчила протилежне: за великого значення діяльності дрібних виробників товарів та послуг основу добробуту суспільства все ж забезпечують найбільші виробники, які створюють на одиницю витрат у сотні разів більше продукції у натуральному вигляді.

Альфа й омега економічної політики

І все ж, хоч як це дивно, з розглянутих міфів випливає вельми корисний висновок. Полягає він у тому, шоб зосередити ресурси суспільства на забезпеченні зростання рівня технології не окремих підприємств та галузей, а значущих для країни систем (корпорацій), які виробляють певну категорію продукції. Суть пропозиції поясню на прикладі з порівняно недалекого минулого.

Свого часу урядом СРСР було закуплено й введено передову для тих часів технологію виробництва легкових автомобілів. Одночасно було проведено велику роботу з поліпшення технології виробництва комплектувальних на підприємствах-суміжниках (частина з них була в країнах РЕВ). У результаті «Жигулі» досі залишаються, як мовиться, на голову вище за всі автомобілі колишнього СРСР, а розвиток промисловості отримав помітний поштовх.

Але виробництво «Жигулів» з самого початку відставало від світового рівня, а далі — їхня якість деградувала. Болото технологічного комплексу засмоктало сторонній предмет. Щоправда, рівень болотного дна трохи піднявся.

Адже ж піднесення могло бути значно вищим! Але для цього виділені ресурси слід було розподілити інакше: одну частину використати на зведення заводу в Тольятті, причому суттєво меншої потужності, а другу — на докорінну реконструкцію заводів з випуску «Москвичів», «Волг», «Запорожців». Так було б створено конкурентне середовище, а з технологічного комплексу були б вилучені безнадійно застарілі виробництва й тим самим помітно б зріс середній рівень технології національного виробничого комплексу.

Таким чином, піднесення середнього рівня технології народногосподарчого комплексу з перспективою якнайшвидшого наближення його до світового рівня має стати альфою і омегою економічної політики України. Враховуючи несамодостатність нашого виробництва (близько 20 % колишнього загальносоюзного кінцевого продукту), створювати майбутні корпорації доведеться, звичайно ж, за участю виробничих й фінансових суб'єктів близького та далекого зарубіжжя.

Фінансових суб'єктів згадано не випадково. Як відомо, достатніх грошових ресурсів для вкладання у великі проекти немає ні у державних, ні у приватних українських інвесторів. Постійно нарощувати потужність зарубіжних кредитних ліній, як це сьогодні практикує уряд, значить приректи на тяжку боргову кабалу не тільки нинішнє, а й майбутнє покоління. Вигіднішою уявляється пайова участь зарубіжних партнерів у переозброєнні вітчизняної промисловості та створенні закінчених технологічних ланцюжків виробництв (корпорацій) з випуску конкурентоспроможної продукції. І ось тут необхідно, на мій погляд, скористатися головним, своєрідним багатством України — вигідністю її геополітичного положення.

Україна і Великий шлях «з японців у бритти»

Зараз на планеті розгортається абсолютно нова гра політичних та економічних сил. Головні її учасники зосереджені у трьох регіональних центрах економічної могутності: північноамериканському, західноєвропейському та азіатсько-тихоокеанському. Колишній Радянський Союз посідає в цьому трикутнику цілком унікальне місце: з колишніми соцкраїнами Східної Європи неначе пов'язує всі три «вершини».

Євразійськими просторами пролягають найкоротші й найдешевші шляхи сполучення та зв'язку. Україна в цій диспозиції являє собою своєрідний великий південно-західний перевалочний пункт. На суші він межує з країнами, що ось-ось стануть членами Європейського Союзу, а через чорноморські порти, що не замерзають, має вихід на країни Середземномор'я та Близького Сходу — головних нафтопостачальників.

Росія вже почала усвідомлювати своє найвигідніше стратегічне розміщення. Про це свідчить, зокрема, її відчайдушна битва за шляхи прокладання нафтопроводу з Азербайджану в Європу. Аж до розв'язання чеченської війни, а також наміру прокласти другу нитку газопроводу через Білорусь і Польщу, щоб позбавити цієї монополії Україну. Остання ж, на жаль, поки що не усвідомила повною мірою свої найбагатші «географічні ресурси». Свідчення того — заморожений стан проекту прокладання через її територію трансєвропейської автомагістралі, довгі дебати навколо одеського нафтового терміналу.

А історія ж нашої країни дає в цьому плані досить вражаючий приклад. Коли на межі першого тисячоліття війни ісламу перекрили прохід на Схід по Середземному морю, найбезпечнішим шляхом «із варяг у греки», тобто, з Північної Європи до Візантії, стала територія східних країн. Тоді Київська Русь перетворилася на першокласну європейську державу.

Сьогодні відбувається щось схоже. Стає актуальним питання про найкоротший і найдешевший шлях «із японців у бритти». На старті — велетенський транзит вантажів землею й повітрям, передавання величезних обсягів інформації волоконними кабелями. Та найголовніше, на мій погляд, — складання на українських підприємствах із напівфабрикатів, випущених у країнах азіатсько-тихоокеанського регіону, високотехнологічної продукції, призначеної для споживання у Європі. А це — сотні тисяч робочих місць та гарантований підйом вітчизняного виробництва, з чого, власне, й починали Японія, «азіатські тигри», Китай.

Гадається, зазначені заходи дадуть змогу і нам побудувати приблизно за десятиріччя основу сучасного виробничого комплексу й вирватися, врешті-решт, з лещат технологічної та економічної відсталості.

Олександр ГУРЕВИЧ.

ЧИ МОЖЕ ЧИСТИЙ ЗАМАЗАТИ БРУДНОГО,

або Чиї голоси ховаються у хорі прокльонів на адресу АЕС?

З *І СТОРІНОК різних газет Миколаївської області Південно-Українська АЕС у більшості випадків постає таким собі радіоактивним монстром. Повідомлялось, наприклад, про жахливі радіоактивні забруднення води у Південному Бузі. Стосовно Ташликського водосховища — то це взагалі «радіоактивна калюжа». Були повідомлення про радіоактивне забруднення сільськогосподарських продуктів. І територія станції нібито вкрита радіоактивними відходами. Отруйне дихання АЕС все більше розповсюджується по області, і люди вже гинуть від опромінення.*

Будь-яка людина, прочитавши це, здригнеться...

Моя робота безпосередньо пов'язана з діяльністю АЕС. Як санітарний лікар, я добре поінформований про все, що відбувається на станції.

У газетних статтях йшлося про демонтовані парогенератори, що є джерелами іонізуючого випромінювання та завдають великої шкоди здоров'ю населення. За час експлуатації АЕС вийшли з ладу та демонтовані 13 парогенераторів. Так, вони належать до радіоактивних відходів, але на сьогодні всі вони ізольовані від навколишнього середовища та радіаційного впливу на регіон не справляють.

Кілька років тому рідкими радіоактивними відходами було забруднено територію у 50 кв м. За 24 години це забруднення було ліквідовано й здоров'ю населення ніякої шкоди не заподіяло.

У деяких статтях ішлося про те, що на АЕС переповнені ємкості й страшенно радіоактивна вода тече рікою за межі станції. Звичайно, робота АЕС пов'язана з утворенням твердих і рідких радіоактивних відходів, але як для тих, так і для інших, є спеціальні сховища. Насправді вони ще не заповнені, і грандіозних розливів ніколи не було.

Як представник Державного санітарного нагляду запевняю все населення Миколаївської області: у випадку заповнення всіх сховищ радіоактивними відходами ми перші поставимо питання про припинення експлуатації АЕС.

Зупинюсь окремо на забрудненні атомною станцією навколишнього середовища. У нашій країні прийнято концепцію порогових величин радіаційного впливу на живу природу. Все те, що нижче нормованих значень, не є порушенням і, згідно з висновком фахівців, не справляє негативного впливу на здоров'я людини. Про забруднення території роблять висновки за наявністю радіонуклідів у воді, сільгосппродуктах і т.ін.

Промислово-санітарна лабораторія АЕС Південноукраїнська щороку бере сотні проб у навколишньому середовищі для визначення основних біологічних значущих радіонуклідів — цезію-137 та стронцію-90. Додержання обмежень щодо цезію, як правило, забезпечує й додержання норм щодо стронцію.

Основний документ, у якому вказується нормативне значення цезію-137 та стронцію-90 — це «Тимчасові припустимі рівні (ТПР) наявності радіонуклідів цезію-137 і стронцію-90 у продуктах харчування та питній воді, встановлені у зв'язку з аварією на ЧАЕС» від 22.01.91.

Ці ТПР діють в Україні і наше Міністерство охорони здоров'я їх не відміняло. Межу річного надходження радіонуклідів до організму встановлено нормами радіаційної безпеки. Для цезію-137 він дорівнює 444 тисячам Беккерелів на рік.

Не хочу утруднювати увагу читачів діаграмами, графіками та іншим. Скажу з повною відповідальністю, що ні за якими параметрами контрольна межа радіаційного забруднення не перевищується.

Багато торік говорили про недопустимість продування Ташликського водосховища, про те, що начебто має місце забруднення водосховища попри всілякі норми.

І у цьому випадку скажу з повною відповідальністю: радіаційного забруднення води у Ташликському водосховищі немає. Згідно з ТПР, цезію-137 у питній воді має бути не більш як 18,5 Бк/л (підкреслюю: у питній воді!), дійсний вміст цезію-137 у воді водосховища — 0,09 Бк/л.

Досить часто мешканці Південноукраїнська бачать, як Південний Буг забруднюється неочищеними стоками Первомайського м'ясокомбінату, смердючі каламутні потоки заповнюють усе річище й течуть у бік Миколаєва. А багнюка, що стікає з берегів, а побутове сміття, яке скидають у річку мешканці прибережних поселень! Вода в Ташликському водосховищі навіть візуально чистіша за південнобузьку. Взимку тут лебеді плавають.

То продувати чи ні водосховище? Грунтуючись на результатах лабораторних досліджень, я не бачу шкоди, якої може завдати вода водосховища річці Південний Буг і, тим більше, здоров'ю населення. Доля річки залежить не від Ташликського водосховища, а більшою мірою від неочищених стоків, що потрапляють у річку з багатьох прибережних населених пунктів. Склалася ситуація, за якою справжні згубники природи ховаються у спільному хорі прокльонів на адресу АЕС.

Я не є ні палким захисником, ні запеклим ворогом АЕС. Будучи ліквідатором аварії на ЧАЕС у 1986 році, на власні очі переконався у згубному впливі неприборканого «мирного» атома.

Так, атомна електростанція не повинна залишатися поза увагою природоохоронних організацій та громадськості. Діяльність АЕС має перебувати під суворим контролем. Отож пропоную: давайте відкинемо всілякі домисли про можливі вибухи на АЕС та про радіаційне забруднення, не треба перетворювати АЕС на «чудовисько» та лякати ним людей. Як лікар-гігієнист вважаю, що той страх, який влазить у людські душі, приносить людям більше страждань, ніж сама АЕС.

Юрій ПАНАЧОВ,
завідуючий промислово-санітарною лабораторією СЕС Південноукраїнська Миколаївської області.

Наведу такі цифри вмісту цезію-137 у пробах за 1993 рік:

Найменування проби	Нормоване значення, Бк/кг*	Виявлене значення, Бк/кг
Вода питна	18,5	нижче 0,03
Вода гаряча	18,5	нижче 0,03
Вода водойомищ:		
р. Південний Буг		0,8
р.Арбузинка		0,04
Ташликське водосховище		0,09
Сільгосппродукти		
томати	592	0,66
буряк	592	3,15
огірки	592	0,94
горох	370	4,33
пшениця	370	1,07
молоко	370	2,9
риба з Ташликського водосховища	740	1,1.

* Бк (Беккерель) — одиниця виміру радіоактивності

«Серж Лифар де ля данс»

(Початок на 1-й стор.).

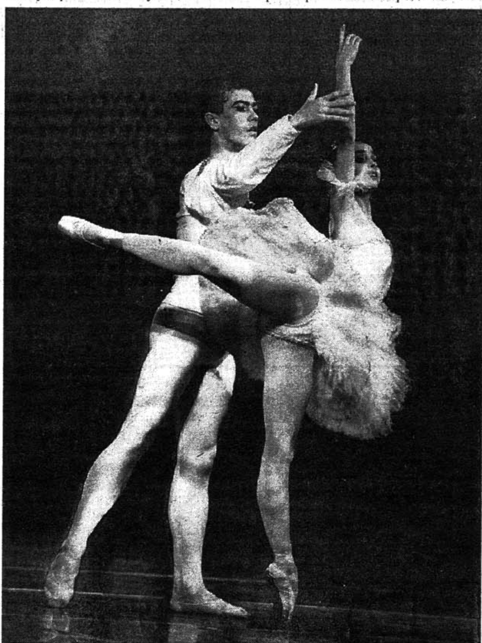
Тим часом фестиваль «Червона рута» тільки-но завершив відбіркові тури й перед тим, як поїхати до Криму, пропонує себе до Книги рекордів Гіннесса на предмет масовості — дві тисячі сімсот один учасник!

На фінішну пряму вийшов шоу-проект «Україна. Весна. Славутич», який за кілька тижнів обіцяє у місті заложників мирного атому букет витончених талантів — від Ірини Шинкарук до Патрісії Каас.

На носі «Нові зірки старого року», які визначаться з кращими музикантами України до початку кримської «Рути», бо після Криму зірки будуть інші й їх розташування буде нове.

1 і 2 квітня Україна відзначила 90-річчя з дня народження Сержа Лифаря в Національній опері фестивалем «Серж Лифар де ля данс». До Києва приїхали Ольга Лепешинська, Аскольд Макаров, Володимир Дерев'янко, Алекс Урсуляк. Надіслали вітання дружина Лифаря графиня Ліллан Алефельд-Лодвиг, Юрій Григорович, Мілорад Міскович, Клод Бессі. Два гала-концерти зібрали лауреатів міжнародних конкурсів, в тому числі й імені Сержа Лифаря. У дуеті з Євгеном Кайгородовим танцювала володарка гран-прі І Міжнародного конкурсу імені Сержа Лифаря, а заодно й медалей на конкурсах у США, Японії та Москві Ірина Дворовенко. Відбулася східноєвропейська прем'єра балету «Пісні кохання», поставленого знаменитим американським хореографом Уїльямом Форсайтом, у виконанні Штутгартської Академії балету імені Джона Кранко. Це рівноцінне тому, якби зал Національної опери України в повному складі побував у Штутгарті.

Чекали виступу Володимира Дерев'янка, вже не як члена журі. Але завжди стриманий володар призу «Кращий танцівник світу-93», прем'єр балету «Гранд-Опера» та артистичний директор Дрезденської опери преспокійненько сидів у своєму яскравому трикотажному жакеті в партері. Фігаро тут, Фігаро там не вийшло. Валізи знаменитого прем'єра незбагненними стараннями авіаліній опинилися замість Києва аж у Флоренції. Про це з розпачем доповів публіці начальник головного управління культури Київради, він же головний режисер фестивалю, він же ведучий концерту Олександр Биструшкін. Наше старе спостереження: на світі щастя нема, але є фестиваль імені Сержа Лифаря, — залишається актуальним.

Людмила МИКИТЮК.

На фото:

«Покаяння» Т. Альбіноні — соліст Олександр Калібабчук;

Ольга Лепешинська;

па-де-де з балету «Лускунчик» П. Чайковського — лауреат І Міжнародного конкурсу імені Сержа Лифаря Віолетта Сидоренко та дипломант Міжнародного конкурсу «Приз Лозанни» Олександр Рябко;

«Мазурка» з балету «Сюїта в білому» — дипломант І Міжнародного конкурсу імені Сержа Лифаря Тетяна Андреєва;

«Вестріс» Г. Банщикова — лауреат Міжнародного конкурсу «Арабеск-94» Андрій Іванов, хореографія Р. Якобсона.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Українське телебачення: час думати про якість

Незабаром Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення приступить до ліцензування телерадіоорганізацій, що претендують на свою частку ефірного часу. Отже, є сенс поглянути прискіпливим оком на продукцію як державних, так і комерційних телерадіокомпаній, яку вони пропонують глядачам.

Доводиться лише дивуватися тому, що за останні роки УТ пережило кілька змін керівництва, реорганізацій тощо, а наслідків цих кроків обмаль. Якою недосконалою була сітка телепрограм десять років тому, майже такою й залишилася. Російське телебачення як випереджало УТ на дві години вранці («Останкіно» розпочинає робочий день о 5.30, а УТ аж о 8.00), так і випереджає. Вже не кажемо про те, що не завадило б УТ бути більш оперативним, як, скажімо, Українське радіо. Адже телебачення в будь-якій країні оцінюється чи не в першу чергу за тим, як працює служба новин. І не варто обмежуватись лише косметичними змінами. Бо зневірений глядач змушений перемикати свій телеприймач на російські або комерційні канали. Останні хоч не набагато, та все ж, як на мене, випереджають УТ, бо прагнуть останнім часом знайти своє місце в інформаційному просторі. А такі програми, як «Вікна» чи «Місто», навіть завоювали досить значну телеаудиторію.

Українському державному телебаченню слід позбуватися забарливості, активніше піднімати інтелектуальний, естетичний рівень своїх передач, зокрема розважальних.

Що найперше викликає занепокоєння, так це те, яку мову чуємо з телеекрана. Мова телепередач та програм повинна бути державною. Мовлення на певні регіони може здійснюватись також мовою національних меншин, що компактно проживають на даній території. Все, здається, чітко і ясно. Але чи переважає українська мова в передачах? І яку ми чуємо українську мову? Чи ж варто повторювати, що глядач сприймає не лише ту чи іншу інформацію, але й те, як ведучий чи диктор говорить. Його мова — взірець для наслідування.

От і кривимося від набридливого «щьо», неправильних наголосів, просто словесних покручів. Не виходячи, а сучасна, без суржику, літературна українська мова має звучати з телевізійного екрана (такі ж вимоги, природно, і до російської та інших мов, що, як зазначалося, мають право на телевізійне звучання).

Якщо такі негаразди помічаєш у програмах, так би мовити, загальнонаціонального поширення, то що ж діється на регіональному, обласному, рівні?..

Традиційна форма телепередач — посиденьки. «Мовлячі голови» не зникають з екрана в окремі дні ні вранці, ні ввечері на всіх каналах. А коли зважити, що ведучі — це нерідко люди, які не відзначаються особливими знаннями, а тим більше фаховим досвідом, то не дивно, що найперше впадає в око посередність, провінціалізм нашого телебачення. Де режисери з сучасним мисленням, генератори нових ідей? Де нові програми? Невже ми здатні лише на запозичення? Останнім часом «Останкіно» використовує в паузах між передачами музику з відеорядом, який представляє глядачам той чи інший оркестр. УТ тут же перехопило цю «новинку». А хіба не можна в паузах використовувати телесюжети, які розповідають про архітектурні шедеври України, перлини Києва, ту ж уманську «Софіївку»! А скільки у нас куточків природи, які не поступаються швейцарським чи середземноморським краєвидам!

Ні, телебаченню, і перш за все державному, час звільнятися від міцних обіймів застою і сплину, бо ця атмосфера, очевидно, вбиває будь-які спроби змінити ситуацію на краще.

Разом з тим відчувається, що серед телевізійників є здорові сили, здатні вивести телемовлення на свіжу воду. З'явилися ж на екрані ведучі-професіонали — Алла Мазур та Василь Бирзул. Увагу глядачів привертають Олександр Ткаченко, Ольга Таукач, Микола Канішевський, Людмила Лисенко. Але таких одиниці. Більшість або має «нетелевізійний» імідж, або не володіє культурою мови тощо. Між тим, популярність телепрограм багато в чому залежить від неординарної особистості ведучого. Як він будує фрази, як працює перед камерою, як виглядає — усе важливо. Тому не додає авторитету програмі похмурий закомплексований ведучий (або розцяцькована ведуча), млява, монотонна інтонація — наче підтвердження невирішеності проблеми кадрів.

Колись привертав увагу телеаудиторії «Гарт». В застійні часи глядачам імпонували сміливість ведучих, новизна пропонованих тем. Але нині, на мою думку, «Гарт» втрачає набуте, оперативно не реагує на нові факти. Наприклад, із газет я дізнався про комплексну програму «Молодь міста Києва», яка повинна привернути інтерес до молодіжних проблем. Скажуть, що це тема для редакції, яка готує передачі на Київ та область. Можливо. Але і в передачах «Гарту» яскравішими мають бути теми про столичну українську молодь, про те, що її цікавить, як вона вирішує свої непрості проблеми.

Варто замислитись і над чергуванням передач, фільмів, протилежних за спрямуванням, стилістикою, емоційним рівнем. Це одна з давніх проблем телебачення: кожна передача має самодостатнє призначення, або ж вона є часткою, ланкою загальної програми. Скажімо, чи можна поруч ставити телерозповідь про якусь драматичну або трагічну подію і легенький мультик або кліп з децибелами «важкого металу»? Однозначної відповіді, звичайно, давати не слід, проте дотримуватися певних співвідношень все ж не завадить.

Бракує на наших телеканалах нових оригінальних передач. У їх пошуках автори іноді досягають, м'яко кажучи, сумнівних результатів. Зрозуміле бажання, наприклад, телекомпанії ЮТаР набути популярності, але яким чином? Подивився я один раз, другий вечірню передачу «Мадемуазель шоу, або Шоу тільки для дорослих». Ну що сказати з цього приводу? Не викликає вона особливого захоплення, розрахована на не дуже інтелектуальні «подразники». Усе в передачі крутиться довкола хвацьких дівчат, які після чергової невдачі в розгадуванні слова позбуваються частини свого туалету — під задоволений свист аудиторії та масні коментарі ведучого.

Як на мене, даремно автори передачі — хоча вона і розважальна — обмежились, так би мовити, фізичними параметрами. Адже будь-яку інтимновідверту тему можна реалізувати, але за умови наявності належної режисури, такту і смаку. І не слід кивати на Захід — мовляв, там подібне є на телеекрані. Доки будемо бездумно копіювати не кращі зразки чиєїсь масової культури? Чи ще не «наїлися» ми низькопробними іноземними фільмами, що заполонили наші телеекрани?

Про режисерську безпорадність, нестачу смаку думаєш і після чергових витребеньок іншого шоу з додатком «Маски». Перефразовуючи Ільфа і Петрова, можна сказати, що ця передача телеефіру теж не озонує. Прикро, що на розважальній телениві сходять такі дрібні і кволі паростки. Нахапалися всіляких чужинських назв, а далі, на жаль, режисерська фантазія борсається в тенетах заяложених «знахідок». Вкотре стає боляче за рідне телебачення.

До речі, чому на телеекрані (як і скрізь на вулицях з мовчазного потурання місцевої влади) зарясніли іноземні назви? Не спромоглися віднайти українські відповідники оцим усіляким релаксам, біг-бенам, бістро, роландам і токам... Чи таке поняття, як національна гордість, геть уже вилиняло? Не торопаєте самі — зверніться до авторитетних фахівців, допоможуть. Я не закомплексований прибічник вороття до архаїки, але певен, що сучасна українська літературна мова має достатні можливості для найширшого використання — від реклами до назв телепередач.

До речі, про фільми. Ятрить душу тривожний факт: вітчизняна телепродукція відтісняється на задній план зарубіжними фільмами, до того ж, за поодинокими винятками, дуже низької якості. Як вони потрапляють на український телеекран — то питання окреме, загадкове і водночас майже ясне. А тим часом підкреслю, що користі від них значно менше, аніж шкоди. Бійки, стрілянина, кров. Смерть із трагедії перейшла до розряду звичного, буденного сюжету. Нерідко такі фільми займають більшу частину телевечора, вони згубно діють на психіку, поведінку, мораль дітей і підлітків. Адже в молодого покоління моральні гальма ще слабкі, тому великі дози сцен насильства, пропаганда влади кулака накладають негативний відбиток на молодь. Звичка дивитись телефільми в дитячому віці зі сценами насильства закріплюється і стає потребою, а відтак — зміщуються позитивне ставлення до агресивного стилю поведінки у повсякденному житті, до безідейної, невмотивованої жорстокості. Зайве нагадувати, що насильство є ознакою моральної деградації суспільства. Навіщо ж цей згубний процес активізувати? У зв'язку з цим викликає заперечення анонс, де кадри бійок і стрілянини супроводжують слова «смотрите и наслаждайтесь»? Вже не раз і на різних рівнях чули невтішні висновки про зв'язок між цими фільмами і зростанням злочинності серед дітей, підлітків. Тому Національна рада зобов'язана перепинити наплив такої шкідливої кінопродукції на український телеекран.

У рік 100-річчя кіно зрозумілим є бажання телекомпаній показувати кращі зразки вітчизняного кіномистецтва. Але і ця добра справа інколи робиться дивно. Скажімо, прекрасний український комедійний фільм «За двома зайцями» з талановитими акторами, безумовно, вартий уваги. Але він демонструвався кілька разів за короткий час на різних каналах, тим самим нагадавши українську приказку про мед і кутю.

Як глядача, мене завше приваблює в українському телеефірі щось нове, оригінальне. Ось з'явилася щонеділі «Післямова», та це програма не УТ, а журналістів з недержавних структур. «Післямова» — програма авторського телебачення, вона на шляху удосконалення журналістського рівня, та вже має певну популярність. І повинна була б викликати не тільки добру заздрість у журналістів державного телебачення, але й їхню творчу відповідь. Цього не сталося. Єдине, на що спромоглися на УТ, так це відсунути «Післямову» в розкладі телепрограм на 15 хвилин і випередити її появу в ефірі традиційним для УТ випуском новин. Своєрідна відповідь.

А взагалі якість пропонованих недержавними телерадіокомпаніями програм — це тема окремої розмови. Сподіваюся, що Національна рада з питань телебачення та радіо скаже своє принципове слово й виявить державний підхід. Я розумію, що в пресі мені можуть закинути і про свободу слова, і про інтереси телеглядачів тощо. Але ми повинні змінити ситуацію! Вихід в ефір комерційної чи недержавної ТРК має стати справді корисним для людей, для суспільства. А в кого немає ні гідних програм, ні технічних можливостей чи фінансових, той хай почекає кращих для себе часів.

Це ж стосується й державного УТ. Автори «Масок-шоу», «Богем»,«Террам-відео» і подібних програм повинні зрозуміти, що телебачення — це не сума спроб реалізувати власні амбіції. Адже творча свобода сприйнята ними як уседозволеність і можливість пропагувати власний смак. Експерименти з телеглядачами слід припинити, якщо ми справді хочемо мати цивілізовану систему електронних засобів масової інформації.

Тож, попереду в Національної ради з питань телебачення та радіо багато роботи, метою якої стане спільна справа — створення динамічної системи мовлення, покликаної сприяти розвиткові культури і політики, освіти і дозвілля — словом, духовності нації.

Зазначені вище питання, на мій погляд, украй важливі, ними не можна нехтувати. Бо телебаченню, як давно відомо, відведена важлива й специфічна місія контакту з сімейною аудиторією у справі культурно-естетичного формування особистості в дусі національного відродження на засадах загальнолюдських цінностей. І, звичайно, з урахуванням різних рівнів естетичної підготовки, соціально-культурної неоднорідності населення.

Державне й недержавне телебачення України роблять спільну справу. Свобода і відповідальність, багатогранність і незалежність — такі ознаки демократичного телевізійного мовлення, до якого маємо прагнути, і ті параметри, що мають визначати нинішню й перспективну діяльність українського телебачення. Щоб телеглядач — молодий чи літній — перемикав канали, не нудьгуючи.

Микола СЛОБОДЯН,
заступник голови Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, кандидат мистецтвознавства.

Колонка власкора

Хто раніше встане?

У Рівному створено центр сертифікатних аукціонів. З його директором Володимиром Іванюком ми зустрілися на засіданні прес-клубу ринкових реформ. Він і відповів на запитання, що собою являє означений центр, які його повноваження, чи варто поспішати з одержанням майнових сертифікатів, щоб не вийшло, як у тій приказці: хто раніше встав, той штани взяв.

У місті, схоже, поки що приватизаційного ажіотажу не відчувається: представник Ощадбанку пан Коберський повідомив, що протягом місяця сертифікати в області одержало трохи більше 10 тисяч громадян.

У сиріток теж бувають ювілеї

Виповнилося 50 років рівненському Будинку дитини. Відзначення відбувалося в обласному музично-драматичному театрі, куди з добрими словами привітання прийшли керівники обласної, міської і районної Рад, медики, робітники та службовці.

Директор будинку Віра Кобилянська розповіла про своїх вихованців, а також колег — Надію Біду, Тамару Калиновську, Ніну Лебедюк та інших, які ставляться до діток з материнською ласкою, а потім виступили музиканти місцевої філармонії, студенти.

Віктор Мисан — учитель року

Традиційний конкурс«Учитель року» відбувся в Рівненській області. Його виграв Віктор Мисан — заступник директора обласного педагогічного ліцею. Це обдарована, творча людина, автор підручника з історії рідного краю. Він розробив оригінальну програму викладання історії у школі. Працю в ліцеї поєднує з викладанням у педагогічному інституті, навчається в аспірантурі.

Конкурс щоразу відкриває імена обдарованих, високоінтелігентних педагогів, дає поштовх до вдосконалення педагогічної майстерності.

Опитування бувають цікаві...

Соціологічні дослідження нині у моді. Допитуються, якій партії чи державному мужу довіряють, скільки пудів м'яса з'їдають за місяць. А в Рівному недавно вирішили з'ясувати, як часто чоловіки дарують жінкам квіти. Кожен день — 1%, щотижня — 6%, зовсім не дарують — 4%, із зарплати — 12%. Чимала частина дарувала квіти лише при одруженні. Найбільше, звичайно, на день народження і 8 Березня. А вони, як відомо, лише раз на рік. Не густо...

Хабарники в міліцейській формі

Засоби масової інформації повідомили: працівники міліції спільно з працівниками прокуратури Сарненського району та управління СБУ у Рівненській області затримали у селищі Клесові двох міліціонерів, котрі саме одержували хабаря (у доларах). Попереднє слідство з'ясувало, що винагорода призначалася за «виручання» від відповідальності одного з мешканців селища.

Наказом начальника управління МВС України в Рівненській області обидва — капітан міліції Нагородний та майор міліції Макарницький — з органів внутрішніх справ звільнені. Порушено кримінальну справу.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівненська область.

Як скоріше вийти з економічної скрути

Для кого розумні, для кого спірні побажання й пропозиції читачів газети. Але всі вони мають право на існування

Знаю «управу» на інфляцію

Я не згодна з тими, хто вбачає вихід із нинішньої економічної скрути у зниженні цін. Справді, інфляція породжує зростання цін. Через це падає купівельна спроможність «власного ринку». Але ж на інфляцію є «управа» — індексація. Для того, щоб швидко і без болю залучити до загального грошового обороту не підкріплені товаром «зайві» інфляційні гроші, держава зобов'язана провести індексацію доходів населення і тим самим підвищити купівельну спроможність «власного ринку». Для підняття купівельної спроможності держава може видавати підприємствам позички чи кредити. Індексацію можна буде знову вгамувати чергове зростання інфляції.

Щоб не змушувати людей ходити по магазинах з мішками грошей, щоб уникнути необхідності вивозити свій капітал за кордон, достатньо негайно ввести гривню, починаючи з «одиниці». Оцінити її, наприклад, в 100000 купонів, і хай вона бігає серед купонів. У разі продовження інфляції потрібно буде вводити й інші купюри гривні — трійки, п'ятірки, десятки. І гривня поступово витіснить купон.

Варто пам'ятати, що продавці — не машини і не можна змусити їх швидко оперувати мільйонами. Тому потрібно частіше вводити нові великі грошові одиниці. Таким чином, маючи нескінченне число ступенів свободи (а поки що маємо лише гальма), наше виробництво почне бурхливо розвиватися, настане перенасичення товарів і послуг. Зростання цін зупиниться. Ціни самі почнуть падати, а отже, зміцнюватиметься грошова одиниця.

До речі, цю індексацію винайшов англійський економіст Джон Мейнард Кейнс (він помер в 1948 році). Його винаходом скористалися всі без винятку розвинуті країни, які «витягли» себе «за волосся» з болота». Лише Україна та Росія все борються за низькі ціни...

Олена ПІНЯГІНА.

Іллічівськ
Одеської області.

Послухайте мене, старого діда

На мій погляд, найкраща та економічна система, яка здатна постійно себе вдосконалювати в залежності від обставин, які склалися в суспільстві. А найповніше вдосконалення можливе лише тоді, коли в ньому зацікавлена найбільша кількість людей, членів колективів промислових чи сільськогосподарських підприємств.

А чи всі закони сприяють добрій праці виробників? Ні. Тому в нашій ситуації слід відмовитися від цивілізованого керівництва державою, бо ми не готові до цього, а перейти до авторитарного, жорсткого, як це зробив Піночет в Чілі. Згодом поступово слід переходити до цивілізованої системи, яка повинна базуватися на максимально більшій кількості зацікавлених в ефективній праці колективу.

Як свідчить світовий досвід, на сьогоднішній день це може бути при створенні акціонерних товариств. Бо тільки акціонери зможуть зупинити розкрадання керівниками державного майна, адже воно — їхня спільна власність. Акціонери оберуть собі лише того керівника, який забезпечить добру, прибуткову роботу. А він, у свою чергу, візьме хороших спеціалістів. Ось тоді й будуть добре вчитися ті, які зможуть дати користь суспільству, а суспільство, відповідно, віддячуватиме їм.

Г. КУТИК,
старий дід.

Львів.

Вихід — у приватизації, але не безкоштовній

Повернення до командно-адміністративної системи неможливе. Адже й перебудова розпочалася з того, що вона стала неефективною. Тому бачу лише один вихід — приватизацію. І провести її слід таким чином, щоб самі робітники, службовці могли протидіяти користолюбству чиновників. Слід переоцінити засоби виробництва, довести їхню вартість до ринкової.

Здійснювати приватизацію потрібно за принципом: нічого нікому даремно (за безцінь) не давати. Але ж розподілити все справедливо між членами суспільства неможливо. Тому після переоцінки матеріальних цінностей варто передати їх у власність трудових колективів із подальшим викупом. Вартість кожного підприємства взяти на облік у фінорганах. Трудовий колектив повинен протягом кількох років розрахуватися з фінансовими органами за отримане підприємство. Кошти, виручені від приватизації, слід спрямувати на індексацію знецінених вкладів населення і розширення виробництва (надання кредитів тощо). Водночас необхідно прийняти закон про однакові права, виробничі можливості державної, колективної і приватної власності.

Олексій РУБАНЕЦЬ,
адвокат.

Сторожинець
Чернівецької області.

Рецепт виживання

СЛАВИ ЯЗИКОМ НЕ ЗАРОБИШ

Авторитету Запорізького алюмінієвого комбінату можна позаздрити. Про це вам кожний запоріжець скаже. І що підприємство працює стабільно, і що портфель замовлень повний, і що людей без роботи не залишають. Хоча проти 1990 року обсяги виробництва зменшилися на 6—7 відсотків, соціальну сферу не кинули напризволяще — працюють, як і раніше, дитячі садки, три бази відпочинку — в Приморську, Кирилівці та на острові Хортиця, де є й профілакторій. А на Великому Лузі — ще й дитяча здравниця.

Комбінат допомагає місту чим тільки може. Скажімо, профінансували вартість сучасного обладнання для заміни найдревнішої телефонної станції — «двійки»... Заморські гості часто просяться на прийом до генерального директора Івана БАСТРИГИ. ЗАлК відомий як надійний партнер за кордоном, його продукція — алюміній — стандартизована й відповідає світовим вимогам. Ось і нинішнього року комбінат вийшов на світовий ринок з алюмокремнієвими сплавами.

— Торгівля алюмінієм у чистому вигляді не зовсім вигідна, — зазначає проте Іван Бастрига. — У всьому світі прагнуть до його глибокого перероблення, випускаючи вже певні вирсби. За сприяння Міністерства промисловості вдалося затвердити програму пріоритетного розвитку алюмінію в Україні. Вона передбачає модернізацію нашого виробництва, будівництво заводу з випуску первісного алюмінію. Використаємо сучасну технологію, що дасть можливість відсотків на 12—15 зменшити потреби електроенергії, скоротити до гранично допустимих норм шкідливі викиди в атмосферу.

— То ті 500 тисяч доларів, які комбінат отримав від американського уряду, були спрямовані на це?

— Авжеж, більш як рік тому через посла США в Україні я вийшов до американського уряду з проханням виділити безвідплатну допомогу для розробки техніко-економічного обгрунтування модернізації нашого виробництва. Після захисту проекту нам було виділено 500 тисяч американських доларів.

— Нещодавно ви перебували у Сполучених Штатах, де мали підписати контракт з генеральним підрядником. Які результати поїздки?

— Контракт підписано. Відомі фірми «Рейнольдс», «Техноалюм», «Кайзерінжиніринг», «Алютекс» вже завершують техніко-економічне обгрунтування. Ми працюємо й з іншими інофірмами над пошуками кращих технічних та комерційних рішень.

— Іване Михайловичу, авторитетові комбінату в Штатах, переконаний, додає й діюче там представництво ЗАлКу?

— Звичайно. Сьогодні ми закуповуємо сировину та обладнання, продаємо алюміній через власне представництво у Нью-Йорку. Мало того, фірма «ЗАлК- Інтернейшнл» розв'язує не лише власні проблеми, а й допомагає іншим, транспортуючи чорні метали та сипучі вантажі. Тут ми досі плідно співпрацюємо з «Укррічфлотом» — маємо спільне представництво в Румунії. Якщо позаторік за простоювання суден через невчасність вантажних робіт ми сплатили 360 тисяч доларів штрафів, то торік, коли встановили контакти з «Укррічфлотом», не мали жодного цента штрафу.

— І спрямузали валютні надходження за прямим призначенням, тобто — на виконання заходів тієї ж державної програми «Алюміній»?

— Атож! Але хотів би сказати й ось про що. Слід негайно зробити ревізію всіх декретів Кабінету міністрів, якими фактично віхолощено Закон про підприємство. Щоб дати можливість працювати виробникові. Навіщо ставити переді мною великі перепони з ліцензування? Затвердила держава квоту на постачання продукції на внутрішній ринок, то дозвольте торгувати надлишками на власний розсуд. Можете бути певні: демпінгової ціни ми не допустимо, бо добре знаємо їх котування на Лондонській біржі металів. Зрештою, директор має бути господарем, який лічить кожний карбованець. Безплатно ніхто нічого й нікому не віддавав, не віддає й не буде цього робити.

Скажімо, нам ніхто не нав'язував співробітництва з голландською фірмою «Хантер даглас», яка виготовляє штори-жалюзі. Своїм розумом дійшли, що це доцільно. А тепер ось розпочали виробляти підвісні стелі й різноманітні оздоблювальні профілі.

Те саме і з виробництвом конструкцій з алюмінію для будівельників: віконних та дверних блоків. Самі підрахували вигідність вкладання коштів у їх виробництво на Броварському заводі алюмінієвих будівельних конструкцій. А сьогодні вже його розширюємо: за 5 мільйонів доларів придбали в Італії суперлінію. Для порівняння скажу: якщо квадратний метр столярки з наших вітчизняних профілів важить до 20 кілограмів, то на цьому обладнанні віконні рами потягнуть не більш як 8 кілограмів. Майже втричі менше треба алюмінію, а якість значно вища.

Між іншим, забезпечення будівельної індустрії України такими профілями, а їх на рік потрібно до 80 тисяч тонн, — це один з напрямів програми «Алюміній». Відповідно до неї у Бердянську, на недобудованих виробничих площах заводу «Шляхмаш», має з'явитися завод з виробництва профілів.

— Іване Михайловичу, але ми ще й словом не обмовилися про те, що комбінат готується до освоєння такої продукції, як пакувальний матеріал на основі фольги. А це вельми перспективний проект.

— Для цього ми підписали контракт на 71,6 мільйона доларів з італійською фірмою «Фата». Перша черга виробництва має бути введена в 1996 році, а друга, яка передбачає освоєння ще 50 мільйонів доларів, — у 1997 році. Для втілення цього проекту кредитні лінії відкрили і уряд України, і уряд Італії. Тепер проектні роботи в розпалі. Разом з керівництвом корпорації «Запоріжтрансформатор» вдалося відшукати нові виробничі площі для запуску лінії з виробництва фольги.

Плануємо виготовляти 42 тисячі тонн пакувальних матеріалів на рік. Обладнання дасть можливість мати фольгу завтовшки 5,35 мікрона. Не виключено, що з часом зможемо забезпечувати пакувальними матеріалами не лише харчову та фармацевтичну промисловість, а й електротехнічну. Розраховуємо, що з пуском другої черги поцастить задовольнити всі першочергові потреби України в пакувальних матеріалах. До речі, передбачаємо вже восени виготовляти лист для холодильних камер і пральних машин, молочних бідонів і апаратів для доїння.

Окрім сказаного, разом із енергетиками «Запоріжтрансформатора» розв'язуємо проблему отримання катанки для випуску кабельної продукції. Для цього також залучаємо капітал однієї з італійських фірм.

— Відомо, що ваш комбінат не відмовляється від взаємовигідної співпраці з українськими автомобілебудівниками.

— А як працювати без співробітництва і взаємодопомоги з нашими українськими підприємствами?! Скажімо, в Україні абсолютно не розв'язана проблема виробництва алюмінієвої трубки. І для виготовлення автомобільних радіаторів, і для різноманітної побутової техніки. У перспективі цей напрям також матиме свій розвиток. До нього прилучається Український трубний інститут і Нікопольський трубний завод. Є технологія виробництва сотових труб для радіаторів наших «Таврій». Вона не складна й не дорога, потрібно знайти час і разом з «АвтоЗАЗом» виїхати для переговорів до Англії.

Скажу більше: ми сподіваємося до кінця нинішнього року на 2—3 відсотки підвищити обсяги виробництва. Є впевненість, що 1994 рік стане початком піднесення комбінату, й нам поцастить зберегти й примножити добре ім'я та славу ЗАлКу.

Розмовляв
Володимир ДУПАК.

Запоріжжя.

Репліка

РІЗНІ ПОГЛЯДИ

У Рівненській обласній Раді відбулася нарада з питань приватизації і земельної реформи. Перед присутніми, основу яких складали голови сільських, селищних та міських Рад, виступили заступник голови Фонду держмайна України Олександр Тарасенко, начальник рівненського регіонального Фонду держмайна Валерій Марчевський, начальник облуправління земельних ресурсів Микола Поліщук. Вони, а також голова обласної Ради Роман Василишин, відповіли на численні запитання учасників наради.

Наприкінці депутат обласної Ради Ростислав Рибчинський зачитав заяву національно-демократичних організацій області стосовно наміру комуністів збирати підписи на відновлення Радянського Союзу. На це перший секретар обкому компартії, він же секретар ЦК Віталій Луценко, звинуватив національно-демократичні сили у підступних методах боротьби. Він сказав, що обсяги виробництва в області зменшилися на 60 відсотків і навіть присутні в залі сьогодні не можуть з'їсти м'ясо. Товариш Луценко повідомив, нібито за ініціативою бюро рівненського обкому партії президія ЦК вирішила ніяких референдумів стосовно відновлення Союзу не ініціювати.

Ще раз узяв слово голова облради Роман Василишин і спростував повідомлення товарища секретаря ЦК щодо падіння виробництва. Більше того, Роман Данилович повідомив присутнім, що область уперше за все своє існування у минулому році перестала бути «дотаційною». Водночас запросив у їдальню та буфет.

Залишається додати: ваш кореспондент на власні очі переконався, який «голод» загрожував учасникам наради. У буфетах, що працювали у фойє, було м'ясо печене і заливне, ковбаса, язики відварені і т.д. і т.п. Як і, до речі, у міських їдальнях, ресторанах і магазинах.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівненська область.

Арбітражним судом Львівської області порушено справу № 2/304 від 02.03.95 р. про банкрутство приватної фірми «Таро» — засновник Гончуков Сергій Борисович (юридична адреса: м. Львів-центр, вул. Устияновича, 8б, кв. 4; банківські реквізити: р/р 468578 в Скнилівському філіалі ЗУКБ м. Львова, МФО 325042).

Арбітражний суд приймає заяви кредиторів і можливих санаторів упродовж місяця з дня публікації за адресою: м. Львів-4, вул. Винниченка, 3.

Арбітражний суд Полтавської області (314000, Полтава, вул. Зигіна, 1) порушив справу № 1071/5б про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Авангард» (Хорол Полтавської області, вул. Шевченка, 56/1, р/р 467112 в Хорольському відділенні АК АПБ «Україна», МФО — 331359).

Інформація про випуск акцій

акціонерного товариства відкритого типу «Науково-виробниче об'єднання «Цукор»

Київ **25 січня 1995 р.**

1. Характеристика та основні дані про емітента

1.1. Фірмове найменування емітента: акціонерне товариство відкритого типу «Науково-виробниче об'єднання «Цукор».

1.2. Акціонерне товариство «Науково-виробниче об'єднання «Цукор» (надалі — товариство) засновано 25 січня 1995 року згідно з установчим договором як акціонерне товариство відкритого типу.

1.3. Місцезнаходження товариства: Україна, 252024, Київ, вул. Лютеранська, 20.

1.4. Цілі та предмет діяльності.

1.4.1. Цілі діяльності товариства:

— забезпечення комплексної реалізації розробок учасників (надалі — засновники) товариства та інших авторів у галузі науки, техніки і технології, виробничої діяльності;

— розв'язання екологічних проблем у сфері діяльності товариства;

— проведення виробничої та іншої діяльності, яка сприяє наповненню ринку товарами народного споживання та послугами.

1.4.2. Предметом діяльності товариства є:

— проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, ноу-хау, послуг в сферах техніки та технології;

— проведення обслуговування, ремонту, модернізації обладнання, здійснення технічного нагляду;

— розробка, модернізація, виробництво, реалізація, ремонт продукції виробничо-технічного призначення;

— здання в оренду власного майна і майна інших юридичних осіб;

— відкриття магазинів для реалізації вітчизняних та імпортних товарів виробничої та продовольчої груп;

— консультативно-інформаційні та маркетингові послуги, агентські, ділерські, дистриб'ютерські, торговельно-посередницькі послуги;

— заготівля, переробка та реалізація відходів усіх видів виробництва;

— придбання, ремонт та реалізація автотранспорту, будівельної та іншої техніки;

— розроблення та виробництво нових видів електронних та механічних приладів промислового, побутового призначення;

— впровадження нової техніки й технології в усіх галузях народного господарства;

— виробництво, заготівля, переробка та реалізація сільськогосподарської продукції;

— створення автоматизованих робочих місць, розроблення та реалізація програмноапаратних комплексів, розроблення, виготовлення, тиражування та реалізація програмного забезпечення;

— зовнішньоекономічна діяльність;

— розробка та впровадження систем автоматизації технологічних, транспортних та енергетичних об'єктів та устаткування;

— сервісне обслуговування засобів автоматики, транспортних та інших технічних засобів, пристроїв, приладів та обладнання;

— надання транспортно-експедиційних, науково-дослідних послуг;

— організація учбових закладів у галузі освіти, професійної підготовки та перекваліфікації робітників і спеціалістів та створення і організація роботи різнопрофільних учбово-методичних закладів;

— виконання робіт комп'ютеризації виробництва та сфери послуг;

— виконання робіт в області ресурсозбереження та екології;

— участь у конкурсах, які проводяться державними, громадськими й іншими установами та підприємствами з питань науки, техніки та щодо технології, і виконання робіт, проектів, затверджених цими організаціями (з відповідним ліцензуванням);

— інші види діяльності, які не суперечать чинному законодавству.

1.5. Відомості про засновників:

— орендне підприємство «Яготинський цукровий завод»;

— товариство з обмеженою відповідальністю «Фірма Дифузія»;

— акціонерне товариство «Яготинський механічний завод».

2. Дані про емісію цінних паперів

2.1. Рішення про емісію цінних паперів прийнято зборами засновників (протокол № 1 від 25 січня 1995 року).

2.2. Мета випуску акцій — формування статутного фонду акціонерного товариства відкритого типу «Науково-виробниче об'єднання «Цукор» для здійснення діяльності товариства.

2.3. Плановий обсяг емісії — 1 330 000 000 (один мільярд триста тридцять мільйонів) карбованців.

2.4. Кількість випускаємих акцій — 2 660 штук номінальною вартістю 500 000 карбованців кожна. Акції прості іменні Акцій на пред'явника та привілейованих акцій немає. Акції випускаються серії А1 за номерами 0001—2660.

2.5. Формування статутного фонду планується за рахунок грошових та майнових внесків засновників. В оплату за акції за вільною передплатою приймаються грошові кошти в національній валюті, цінні папери та інше майно.

2.6. Акції вільної передплати розміщуються за номінальною вартістю.

2.7. Засновники є власниками акцій у розмірі 75,2 відсотка статутного фонду, решта належить розповсюдженню за вільною передплатою. Вільна передплата проводиться товариством самостійно серед юридичних осіб з видачею тимчасового свідоцтва.

2.8. Акції розповсюджуються шляхом передплати та попередньої предоплати.

Початок передплати на акції — 1 травня 1995 року, закінчення — 1 листопада 1995 року.

Місце проведення передплати: Київ, вул.Лютеранська, 20.

Для здійснення передплати відкрито тимчасовий розрахунковий рахунок № 5467057 в ОПЕРУ ДРАК АПБ «Україна» по Київській області, МФО 321574.

До дня проведення установчих зборів юридичні особи, що підписалися на акції мають внести 100 відсотків номінальної вартості акцій.

Установчі збори акціонерів за результатами передплати планується провести 10 листопада 1995 року. В разі проведення передплати у більш стислий строк можливе проведення установчих зборів раніше запланованого терміну.

2.9. Акціонери мають право брати участь в управлінні товариством самі або через своїх повноважних представників.

Голосування на загальних зборах акціонерів проводиться за принципом: одна акція — один голос.

2.10. Володар акцій має право на отримання дивідендів, а також інші права, передбачені статутом товариства.

Розмір дивідендів встановлюється за рішенням загальних зборів акціонерів, виходячи з результатів господарської діяльності товариства.

Місце виплати дивідендів: Київ, вул. Лютеранська, 20.

2.11. У разі непокриття 60 % акцій акціонерне товариство передплатою вважається нествореним. Особам, які передплатили акції, повертатимуть внесені ними кошти чи інше майно не пізніш як через 30 днів.

У разі перевищення встановленого рівня передплати акцій статутний фонд встановлюється з урахуванням фактичної передплати.

3. Пільги засновників та акціонерів товариства

3.1. Акціонери мають першочергове право придбання акцій наступних емісій за номінальною вартістю.

4. Чинники ризику в діяльності товариства

4.1. Чинниками ризику в діяльності товариства є нестабільність економічної ситуації в країні, непослідовність дій органів влади, інфляційні процеси.

Хроніка. Факти. Події

● *Алжир*

Іде війна народна

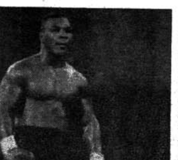

В Алжирі посилюється громадянська війна. Щоправда, тамтешні власті вважають за краще називати її «боротьбою з войовничими фундаменталістами», а останні, у свою чергу, «битвою за національні й загальноарабські цінності ісламу». Проте яким би лексиконом не користувалися протиборчі сторони, ситуація від цього не змінюється. Ісламісти зробили новий стратегічний крок: перейшли до диверсій на нафтопереробних заводах. Якщо врахувати, що «чорне золото» — основна стаття алжирського експорту, неважко усвідомити масштаби цієї нової небезпеки для правлячого режиму. Зі свого боку він іще більше посилив репресії: багато ісламістів кинуто за грати, а деякі «зникли за нез'ясованих обставин», що, як вважають спостерігачі, свідчить про їх фізичне знищення.

На знімку з журналу «Тайм»: демонстрація ісламістів на площі алжирської столиці, яка, з іронії долі, носить назву Першого травня — символу єднання трудящих усіх поглядів і віросповідань.

● *США*

На свободу — з чистою совістю?

«Я її й пальцем не зачепив», — заявив на судовому процесі у 1991 році колишній чемпіон з боксу серед професіоналів у суперважкій ваговій категорії М. Тайсон. Проте феміда США вирішила інакше і відправила Тайсона за грати за зґвалтування — згідно з позовом чарівної дівчини, учасниці конкурсу «Міс Америка» — (обидві дійові особи — на знімках). Проте за «відмінну поведінку» цими днями видатного боксера випустили на волю достроково. У його планах — одруження (звичайно, не на кривдниці) і повернення на ринг. Останнього з нетерпінням чекають мільйони болільників Тайсона, а також ділки «великого боксу», які вважають, що тюрма зробила для нього чудову рекламу, і сподіваються на добрячий зиск від майбутніх боїв з участю Тайсона.

● *Росія*

Страйкують шахтарі

Ще п'ять гірників шахти «Авангард» у місті Партизанську (Приморський край), де сьомий день триває голодовка шахтарів, в тяжкому стані доставлені в лікарню. 17 шахтарів, що залишилися у вибої, продовжують голодовку на глибині 200 метрів під землею. Зараз у Партизанську страйкують усі п'ять шахт. Головна їхня вимога — виплата заробітної плати, якої шахтарі не одержували з грудня.

● *Ірак*

Опір триває

Одинадцятьох бойовиків Курдської робітничої партії (КРП) знищили у ході каральної операції турецькі війська. Таким чином, загальні втрати курдських повстанців за 15 днів бойових дій турецької армії становлять 300 чоловік убитими. Разом з тим командуючий 35-тисячним турецьким корпусом, що ввійшов на іракську територію, генерал Х. Кундакці визнав, що ще не всі бази бойовиків КРП на півночі Іраку ліквідовані. Він повідомив, що днями 100 «терористів» атакували турецькі війська в районі Хафтанїна.

Представляємо дипломатичний корпус в Україні

Шассар: потрібен стереотип

Проблема державності України хвилювала не тільки українців. Як з'ясувалося, подібну мрію 1812 року виношував і Наполеон I, який планував, завоювавши Україну, зробити її незалежною від Росії, назвати Наполеонідою і... віддати у порядкування своєму братові. Курйози історії, які часто впливали на долю окремих осіб і цілих країн... Йдучи на інтерв'ю до Надзвичайного і Повноважного Посла Французької Республіки в Україні Домініка ШАССАРА, я зумисне заготувала запитання: що здивувало особисто його, коли він почав вивчати історичні контакти між Францією та Україною? І відповідь була дещо несподіваною. Але все по порядку...

Домінік Жан-Ноель Шассар — Надзвичайний і Повноважний Посол Французької Республіки в Україні.

З досьє «ГУ»

Народився 29 грудня 1941 року.

Закінчив Інститут політичних досліджень та Національну школу адміністрації. Кандидат юридичних та філологічних наук. Одружений. Має чотирьох дітей. 1968 — 1971 рр. працював другим секретарем у посольстві Франції у Варшаві. 1971 — 1972 рр. — робота в Управлінні економічних та фінансових справ МЗС Франції. 1972 — 1976 рр. — перший секретар у посольстві Франції у Гаазі. 1976 — 1978 рр. — начальник служби з питань культури, науки та техніки у посольстві Франції у Москві. 1978 — 1982 рр. — радник у посольстві Франції у Бонні. 1982 — 1985 рр. — заступник начальника Управління Європейських країн. 1985 — 1989 рр. — радник у посольстві Франції у Лондоні. 1989 — 1994 рр. — міністр-радник у посольстві Франції у Бонні.

У січні 1995 року призначений послом Франції в Україні.

— Пане посол, як ви сприйняли призначення на роботу до України?

— Навіть якщо я не був готовий до цього (адже Франція має 180 посольств у різних країнах світу — отож вибір досить великий), радий, що мене призначили саме до України, яку я трохи знаю і в якій п'ятнадцять років тому провів кілька днів. Цікаво працювати у молодій державі, що має майбутнє.

— Ви вже перевезли свою сім'ю до Києва і як вам сподобалося наше місто?

— У мене четверо дітей, і троє старших залишилися у Франції. Старший син уже здобув освіту і має власну сім'ю. Дочка і син ще навчаються в інститутах. Але, на щастя, у мене є дев'ятирічна дочка, яка тут, зі мною — це дає змогу залишатися молодим.

Щодо Києва. У нас не було можливості відвідати всі цікаві місця, але чимало пам'яток ми вже оглянули. Дочка дуже любить балет, і ми навіть встигли сходити в оперний театр на «Сільфіду».

— А що любите ви?

— Спорт: плавання, теніс, теніс-сквош (приймати м'яч від стіни). І ще дуже люблю музику. Я сам граю на багатьох інструментах, але переважно на скрипці та фортепіано. Колись навіть навчався у консерваторії. І взагалі в дитинстві був «вундеркіндом»: у 12 років давав власні концерти у супроводі оркестру, грав твори Гайдна, Моцарта... Це вже потім зовсім змінив професію. Але музика — це ще один бік мого життя...

— А у вашій родині багато дипломатів?

— Я — єдиний. У кількох поколіннях мої рідні обирали професії у сфері освіти. Дружина також навчалася в університеті, де студіювала англійську мову. Але, на своє щастя чи нещастя (відносно можливої кар'єри), вийшла за мене заміж і...

— Пане Шассар, кожна країна має свій стереотип. Якою сприймають Україну французи?

— Я б дуже хотів, щоб існував стереотип України для французів. Це б свідчило, що вона існує для них як держава. Але ваша держава з'явилася недавно. Чимало французів знають слово «Україна», але не здогадуються, де вона розташована на карті і що являє собою в історичному, економічному та політичному плані. І одне з моїх головних завдань — познайомити Францію з Україною. Дедалі більше французів приїздить до вашої країни: подивитись на неї і навіть працювати. Існують контакти на рівні законодавчих органів. У двох палатах французького парламенту працюють групи французько-української дружби. Керівники цих груп часто відвідують Україну. Існує і зворотний зв'язок. Для нас дуже важливо, аби депутати Верховної Ради приїздили до Франції і розповідали її громадянам про ваші проблеми, адже це саме вони, спілкуючись із великою кількістю людей, найкраще обізнані з ситуацією в країні.

— Пане посол, в нашій державі, мабуть, кожна освічена людина зможе показати Францію на карті. Більш того, дуже часто порівнюють наші дві держави. Зокрема, нещодавно з новою силою розгорнулася дискусія про державну мову, і як приклад, наводили французький закон, який передбачає стягнення штрафу за вживання англійських слів замість питомих французьких.

— Я не знаю жодної людини, на яку було б накладено такий штраф. І взагалі Франція та Україна — занадто різні держави, щоб проводити якісь паралелі. Але правда, що наші країни посідають ключові позиції у своїх регіонах. Щодо боротьби за французьку мову, то ми вважаємо, що мова надто тісно пов'язана із самою сутністю нації, культурою, історією. І якщо вона щось втратить, ми вважатимемо, що втратили частку душі.

— Дякую за розмову. І на закінчення дозвольте поцікавитися. Нині вам доводиться досліджувати історичні контакти між Францією та нашою державою. Що ви відкрили для себе нового?

— Два моменти мене дуже зацікавили. Перший — те, що маршал Франції Орлик (на його честь названо паризький аеропорт Орлі. — Н.Ф.) був сином Пилипа Орлика — генерального писаря гетьмана Мазепи. А друге — кохання Оноре де Бальзака. Зараз я читаю книгу про його мандрівку по Україні і мрію поїхати до Бердичева, до колишнього маєтку пані Ганської — Верхівні. Я був здивований, що життя Бальзака так тісно пов'язане з Україною. І мені видається, що багато його творів узагалі не були б написані, якби не існувало цієї пані з України.

Розмову вела Наталя ФІЛІПЧУК.

Операція «Іноземець»

Проблема незаконних імігрантів стоїть гостро перед багатьма країнами СНД, зокрема, і Російською Федерацією.

Нещодавно більше сотні громадян КНР, які живуть на території Росії, затримано співробітниками міліції Чити в ході чергової операції «Іноземець». Більшість затриманих порушників паспортного режиму в примусовому порядку виселено з країни.

За оцінкою правоохоронних органів, в обласному центрі таких китайських порушників більш як півтори тисячі чоловік, вони знімають близько трьохсот квартир і приватних будинків.

Основне заняття китайських нелегалів — торгівля. У наших туристів-оптовиків вони скуповують товар і продають його на ринках. У щоденному обігу у такого торговця до десяти мільйонів рублів, а штраф за порушення паспортно-візового режиму — десять тисяч...

На знімку: в залі чекання перед оформленням документів для виїзду з Росії.

Фото ІТАР-ТАРС.

Світлана ЧАЛА, «Голос України» (з Кишинева)

Бути чи не бути? Хто відповість?

У Придністров'ї відбувся референдум. На ньому населенню було запропоновано відповісти на питання: чи вважає воно за необхідне перебування на території Придністров'я російської 14-ї армії як гаранта миру і стабільності в регіоні? 92,5 відсотка учасників опитування (а таких було більш як 300 тисяч чоловік) відповіли ствердно.

У регіоні досі побоюються, що з виведенням 14-ї армії Придністров'я буде незахищене, і не виключають можливості силового розв'язання Молдовою проблем східних регіонів. На референдум до Тирасполя як спостерігачі прибули депутати російської Держдуми: від фракції аграрників, комуністів та Ліберально-демократичної партії, незважаючи на те, що голова молдовського парламенту Петро Лучинський напередодні надіслав російському спікеру Іванові Рибкіну листа з проханням не посилати російських парламентаріїв до Тирасполя. Молдова оголосила референдум у Придністров'ї незаконним.

Водночас із регіональним референдумом щодо 14-ї армії в Бендерах провадили ще одне опитування: про доцільність перебування в місті загону молдовської поліції. З літа 1992 року, після припинення збройного конфлікту на Дністрі, в Бендерах згідно з угодою, укладеною Борисом Єльциним та Мірчею Снєгуром, встановилося двовладдя: тут паралельно з придністровською міліцією працює молдовська поліція, діють два суди, дві прокуратури. Результати опитування виявилися не на користь молдовських властей: 62,6 відсотка городян висловилося за виведення з міста поліції. Тепер, швидше за все, слід очікувати заходів щодо виживання поліцейських. Тим більше, що до складу міської адміністрації увійшли лідери робітничого комітету, крайнього громадського руху.

Керівник молдовської делегації в об'єднаній комісії, яка контролює становище в зоні безпеки на Дністрі, заступник міністра внутрішніх справ Віктор Катане зробив з цього приводу заяву. Він занепокоєний становищем у місті й не виключає можливих провокацій. Віктор Катане заявив, що військовий комендант — російський офіцер із числа миротворчих сил — заплющує очі на екстремістські дії міських властей Бендер.

На думку спостерігачів, проведення референдуму в Придністров'ї й опитування в Бендерах ускладнить відносини між Кишиневом і Тирасполем. Наступним кроком придністровської влади може стати пікетування військових містечок 14-ї армії з тим, щоб зброя та боєприпаси з її складів не було передано молдовській стороні.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописи не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 521439.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311064.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.